

Medijsko uokvirivanje izraelsko-palestinskog sukoba: okviri rata i mira

---

Macukić, Gabriela

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:500463>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-20**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

Gabriela Macukić

MEDIJSKO UOKVIRIVANJE IZRAELSKO-PALESTINSKOG SUKOBA: OKVIRI RATA I
MIRA
DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2024.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

Gabriela Macukić

MEDIJSKO UOKVIRIVANJE IZRAELSKO-PALESTINSKOG SUKOBA: OKVIRI RATA I
MIRA
DIPLOMSKI RAD

Mentorica: doc. dr. sc. Dina Vozab

Studentica: Gabriela Macukić

Zagreb
Rujan, 2024

Izjavljujem da sam diplomski rad Medijsko uokvirivanje izraelsko-palestinskog sukoba: okviri rata i mira, koji sam predala na ocjenu mentorici doc. dr. sc. Dini Vozab, napisala samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obaveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekao/la ECTS-bodove.

Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivao/la etička pravila znanstvenog i akademskog rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Gabriela Macukić

Zahvale

Zahvaljujem se svojoj mentorici doc. dr. sc. Dini Vozab na trudu i svakom savjetu pri izradi ovog diplomskog rada.

Zahvaljujem se svojoj obitelji i prijateljima na svakom razgovoru, podršci i poticaju tijekom pisanja diplomskog, ali i studiranja.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Definiiranje uokvirivanja	2
2.1. Disciplinarno podrijetlo	3
2.2. Eksplanatorni model	4
2.3. Uokvirivanje političkih događaja i sukoba	6
3. Mirovno novinarstvo	7
3.1. Kritike mirovnog novinarstva.....	11
4. Povijesni kontekst izraelsko-palestinskog sukoba.....	12
5. Dosadašnja istraživanja: Izvještavanje o izraelsko-palestinskom sukobu u medijima	15
6. Izvještavanje o sukobu od 7.10. 2023.....	19
7. Istraživačka pitanja.....	21
8. Metodologija	21
9. Prikaz i interpretacija rezultata istraživanja.....	23
9.1. Opći podatci o izvještavanju izraelsko-palestinskog sukoba	23
9.2. Analiza podataka o jeziku izvještavanja kroz okvire rata i mira	26
9.3. Podatci o izvorima informacija u člancima	28
9.4. Analiza podataka o žrtvama sukoba	30
9.5. Pristranost prema jednoj strani sukoba	33
9.6. Analiza podataka ostalih okvira rata i mira u izvještavanju o sukobu.....	34
Zaključak.....	38
Sažetak	45
Summary	45

Popis ilustracija

Tablica 1. Izvještavanje o konfliktu: Low road i High road	8
Tablica 2: Broj članaka po analiziranim medijima.....	22
Tablica 3: Opća vrijednosna orijentacija prema izraelskoj i palestinskoj vlasti	24
Tablica 4: Opća vrijednosna orijentacija prema Izraelcima i Palestincima	25
Tablica 5: Navođenje broja poginulih na strani Izraela i Palestine u tekstu (N, %).....	25
Tablica 6: Opisivanje izraelskog i palestinskog vojnog djelovanja (N, %)	26
Tablica 7: Prisutnost viktimizirajućeg jezika u tekstu po mediju (N, %)	26
Tablica 8: Prisutnost demonizirajućeg jezika u tekstu po mediju (N, %).....	27
Tablica 9: Prisutnost emotivnog jezika u tekstu po mediju (N, %).....	27
Tablica 10: Prisutnost vojnog vokabulara u tekstu po mediju (N, %).....	28
Tablica 11: Izvor informacija u tekstu po mediju (N, %)	30
Tablica 12: Opisi stradanja žrtava (N, %).....	30
Tablica 13: Prikaz žrtava rata u tekstu.....	31
Tablica 14: Etnička pripadnost žrtava sukoba prikazanih u tekstu	31
Tablica 15: Personalizacija žrtava u tekstu u odnosu na etničku pripadnost	32
Tablica 16: Prikaz „nevidljivih aktera sukoba“ u tekstu.....	32
Tablica 17: Prisutna pristranost u tekstu.....	34
Tablica 18: Pristranost prema palestinskoj, odnosno izraelskoj strani u sukobu	34
Tablica 19: Prisutnost povijesnog konteksta sukoba u tekstu.....	35
Tablica 20: Usmjerenost na pregovore i dogovore u tekstu.....	35
Tablica 21: Prisutnost okvira „mi protiv njih“ u tekstu	35
Tablica 22: Vidljivi učinci rata kao fokus članka	36
Tablica 23: Članak otkriva dezinformacije i misinformacije o sukobu.....	36
Tablica 24: Strana sukoba o kojoj su otkrivene dezinformacije i misinformacije	36

1. Uvod

Izraelsko- palestinski sukob jedan je od najdužih i najkompleksnijih sukoba u novijoj povijesti. U povijesti se na primjeru Vijetnamskog rata pokazalo da mediji itekako imaju utjecaj u stvaranju mira. O važnosti prisutnosti okvira mira u novinarstvu piše Johan Galtung (2010) koji je dao nekoliko smjernica kako bi novinari trebali izvještavati o sukobima. Preporuča se da izbjegavaju okvir rata koji je usmjeren na nasilje i pobjedu te da daju prostor mirovnom novinarstvu koje je usmjereno na dogovore i na one najranjivije. Sukladno tome ovaj rad se fokusirao na ta dva okvira u izvještavanjima o najnovijem sukobu između Izraela i Palestine u zapadnim medijima.

Ovaj diplomski rad bavi se istraživanjem uokvirivanja izraelsko-palestinskog sukoba u medijima kroz okvire rata i mira. Kako bi se otkrilo koji su okviri prisutni provedena analiza sadržaja na člancima BBC-a, CNN-a i The Guardian. Radi se o medijima na engleskom jeziku sa širokim međunarodnim dosegom. Iz tog razloga važni su i za hrvatski medijski kontekst jer mogu služiti kao izvor informacija o sukobu te su samim time hrvatski mediji podložni okvirima koje oni nude. Stoga je važno analizirati i prepoznati okvire u tim izvorima koji bi mogli oblikovati okvire u hrvatskom medijskom prostoru.

Rad je strukturiran u nekoliko cjelina. U teorijskom okviru objašnjeni su temeljni pojmovi bitni za ovaj rad. Objašnjen je medijski učinak uokvirivanja te je uspoređen sa sličnim učincima kao što je model postavljanja dnevnog reda, učinak informiranja i učinak uvjeravanja. Budući da se rad bavi sukobom ukratko je predstavljeno kako se uokviruju politički događaji i sukobi. Nakon učinka uokvirivanja objašnjene su razlike između ratnog i mirovnog novinarstva. Budući da se neki autori ne slažu sa smjericama mirovnog novinarstva prikazana je kritika mirovnog novinarstva. Kako bi se shvatio kontekst trenutačnog sukoba u Gazi napisan je povijesni kontekst sukoba koji sadrži događaje koji su bili bitni za daljnji ishod sukoba. Nakon toga predstavljena su prijašnja istraživanja o medijskom izvještavanju o sukobu. Naposljetku su predstavljeni rezultati provedenog istraživanja i njihova analiza te zaključak sa osvrtom na prethodne i nove spoznaje na ovu temu.

2. Definiranje uokvirivanja

Uokvirivanje obuhvaća odabir određenih aspekata percipirane stvarnosti kroz njihovo naglašavanje u komunikacijskom tekstu (Entman, 1993: 52). Chong i Druckman (2007) objašnjavaju da uokvirivanje funkcionira na način da okviri naglašavaju neke dijelove informacija, odnosno čine ih uočljivijima, značajnijima ili pamtljivima publici. Fiske i Taylor (1991, prema Entman, 2003: 53) objašnjavaju kako naglašavanje pospješuje vjerojatnost da će primatelj uočiti informaciju, otkriti značenje i proces te ju na kraju pohraniti. Entman (2003: 53) dalje navodi da se naglašavanje informacije u tekstu može manifestirati kroz odabir gdje će ona biti unutar rečenice ili kroz ponavljanje i povezivanje s kulturno poznatim simbolima. Jedan od najcitiranijih primjera moći uokvirivanja kroz naglašavanje jest istraživanje Kahnemana i Tverskyja (1984, prema Entman, 1993) koji su ispitanike pitali sljedeće:

„Zamislite da se SAD priprema za izbijanje neobične azijske bolesti za koju se očekuje da će ubiti 600 ljudi. Predložena su dva alternativna programa za borbu protiv bolesti. Pretpostavimo da su znanstvene procijene posljedica sljedeće: ako se prihvati Program A 200 ljudi će biti spašeno. Ako se prihvati Program B vjerojatnost je da će 1/3 da će 600 ljudi biti spašeno i vjerojatnost da 2/3 ljudi neće biti spašeno. Koja od ova dva programa ćete podržati?“ (Kahneman i Tversky, 1984, prema Entman, 1993: 53).

Rezultati eksperimenta su pokazali da je 72% ispitanika odabralo Program A, a 28% ispitanika Program B. U idućem eksperimentu *identičnih opcija* za rješavanje istog problema opcije su bile uokvirene tako što su ponudili moguće smrti umjesto spašenih života (Kahneman i Tversky, 1984, prema Entman, 1993: 53). Pretpostavka je glasila ovako „Ako se odabere Program C 400 ljudi će umrijeti. Ako se odabere Program D šansa je 1/3 da nitko neće umrijeti, a 2/3 šansa je da će 600 ljudi umrijeti“ (Kahneman i Tversky, 1984 prema Entman, 1993: 53). Iako se radi o istim prijedlozima kao u programima A i B ovoga puta ispitanici su odabrali suprotnu opciju. Tako je Program C koji je identičan Programu A odabralo samo 22% ispitanika, a Program D koji je identičan Programu B odabralo 78% ispitanika. S ovim eksperimentom se može zaključiti da okviri pokazuju primjećuje li većina ljudi način na koji razumiju i pamte problem te kako evaluiraju i odabiru sredstvo s pomoću kojeg će se on riješiti. Eksperiment pokazuje da

okviri odabiru i obraćaju pozornost na određene aspekte realnosti dok u isto vrijeme odvrćaju pozornost s ostalih aspekata (Entman, 1993: 54).

Teorija uokvirivanja svoje korijenje nalazi u nizu disciplinarnih tradicija, a različiti znanstvenici su definirali teoriju kao koncept na različitim razinama analiza (Scheufele, 1999 prema Scheufeleu i Tewksburyu, 2007). Različiti pristupi teorije uokvirivanja razlikuju se kroz najmanje dvije različite dimenzije: disciplinarno podrijetlo sa sociološkim naspram psihološkim pristupom i eksplanatorni model s modelom primjenjivosti naspram modelu efekta drugog (Scheufele i Tewksbury, 2007: 51).

2.1. Disciplinarno podrijetlo

Sociološke temelje uokvirivanja postavili su Goffman i suradnici koji su pretpostavili da „pojedinci ne mogu u potpunosti razumjeti svijet i da se stalno bore da protumače svoja životna iskustva i da shvate smisao svijeta oko sebe“ (prema Scheufele i Tewksbury, 2007: 11). Scheufele i Tewksbury (2007: 52) objašnjavaju da se sociološki pristup ili makro razina uokvirivanja oslanja na pretpostavkama navedenim u Heiderovoj teoriji atribucije i Goffmanovoj analizi okvira. U teoriji atribucije Heider objašnjava da ljudi svakodnevno obrađuju veliki broj informacija na način da smanjuju društvenu percepciju na prosudbe o uzročnoj atribuciji. Atribuciju je definirao kao percipiranu poveznicu između promatranog ponašanja i potencijalnog uzroka. Goffman u svojoj teoriji navodi da se pojedinci oslanjaju na šire interpretativne sheme zvane „primarni okviri“. Primarni okviri su opisani kao „relativno stabilni društveno podijeljeni sustavi kategorija koje ljudi koriste za klasificiranje novih informacija. U tom su smislu slični pojmu "radikalnih kategorija" i srodnih konstrukata u kognitivnoj lingvistici“ (Lakoff, 1996, prema Scheufele i Tewksbury, 2019: 52).

Uokvirivanje na makro razini novinari i ostali komunikatori koriste za prezentaciju informacija na način koji je već u skladu s postojećim shemama među njihovom publikom (Shoemaker i Reese, 1996, prema Scheufeleu i Tewksburyu, 2007). Navode kako „To, naravno, ne znači da većina novinara pokušava pokrenuti priču ili prevariti svoju publiku. Zapravo, uokvirivanje je za njih neophodan alat za smanjivanje složenosti problema, s obzirom na ograničenja njihovih medija vezana uz rupe u vijestima i vrijeme emitiranja“ (Gans, 1979 prema Scheufele i Tewksbury, 2007). De Vreese prema Bhowmik i Fisher (2023) izdvajaju da korištenje i stvaranje okvira ima značajan utjecaj na publiku te da postoje tri efekta publike koji su povezani s medijskim uokvirivanjem; efekt procesuiranja informacije, efekt stava i efekt ponašanja.

Psihološko podrijetlo uokvirivanja je sažeto u radu Muzafera Sherifa koji objašnjava da se svaka individualna percepcija dešava unutar određenih referentnih okvira, odnosno da je moguće postaviti situaciju prema kojoj će se procjena ili evaluacija društvene situacije odraziti na percepciju i prosudbu pojedinca (Sherif: 1967 prema Scheufele i Tewksbury, 2019: 52). Dalje autori navode da informacija koju je pojedinac primio može biti interpretirana drugačije jer ovisi o njegovoj interpretativnoj shemi te da drugačija interpretativna shema može drugačije uokviriti informaciju (Scheufele & Tewksbury, 2007 prema Scheufele i Tewksbury, 2019: 52).

O različitim shemama i kako one utječu na uokvirivanje piše Entman (2003). Entman objašnjava da dio teksta koji nije naglašen, a podudara se sa postojećim uvjerenjima primatelja može imati isti utjecaj kao i naglašeni dio. Prema tome nekim primateljima je teško primijetiti informaciju koja je trebala biti naglašena upravo zbog njihove postojeće sheme. Zbog toga što je naglašavanje proizvod interakcije teksta i primatelja, istraživači su otkrili da prisutnost okvira u tekstu nije garancija njihovog utjecaja na razmišljanje publike (Entman, 1989; Graber 1988 prema Entman 2003: 53).

2.2. Eksplanatorni model

Istraživanja koja se bave uokvirivanjem vijesti tvrde da je „funkcija uokvirivanja vijesti prijedlog publici kako da interpretira problem ili događaj. U stvari, uokvirivanje vijesti ima relativno značajan utjecaj na uvjerenja, stavove i ponašanja građana. Stoga ne čudi što su povezani s drugim posljedičnim procesima u konzumaciji i obradi vijesti“ (Scheufeleu i Tewksbury, 2019: 53). Primjerice okviri u vijestima o politici privlače pozornost na određene aspekte realnosti dok su drugi elementi zanemareni te bi zbog toga publika mogla imati različite reakcije (Entman, 1989; Riker 1986 prema Entman 1993: 55).

Scheufele i Tewksbury (2019: 53) prikazuju tri procesa u konzumaciji i procesuiranju vijesti koja su slična uokvirivanju i često se pojavljuju paralelno uz proces uokvirivanja. Radi se o informacijskom efektu, efektu uvjeravanja i efektu postavljanja agende (*agenda setting*). Vijesti o političkim događanjima i problemima sadrže informacije i okvire te se upravo zbog toga postavlja pitanje na koji način se može pronaći razlika između ta dva efekta (Entman, 1989; Riker 1986 prema Entman 1993: 55). Gamson i Modigliani (1987, prema Scheufele i Tewksbury, 2019) opisali su proces uokvirivanja kao pakete koje elita i mediji koriste kako bi prikazali problem. U paketima se nalaze argumenti, informacije, simboli, metafore i slike. Pretpostavlja se da oni utječu na to kako će ljudi razumjeti, interpretirati i reagirati na

informaciju te da sadrže okvir koji nudi značenje događajima (Gamson & Modigliani, 1987, prema Scheufeleu i Tewksbury, 2019: 53). Funkcija informacije za probleme ili okvire koji su novina publici je da ona služi kao osnova za poveznicu koju okvir predstavlja. Ukoliko publika već ima okvir koji im je poznat samo njegovo pojavljivanje u vijestima može imati učinak. Neki okviri koji su jako utjecajni ne moraju imati činjeničnu potporu kako bi dali značenje nekome tekstu, a neki okviri se oslanjaju na kulturološke norme, značenja i vrijednosti (Scheufeleu i Tewksbury, 2019: 53). Primjer je eksperiment u kojemu su ispitanici čitali isti tekst vezan uz proceduru abortusa, razlika je bila između riječi fetus i beba. Oni ispitanici koji su čitali tekst gdje je u opisu procedure korištena riječ *beba* izrazili su značajnu podršku za reguliranje procedure u odnosu na ispitanike koji su čitali tekst gdje je riječ bila *fetus* (Simon i Jerit, 2007, prema Scheufele i Tewksbury, 2019: 53).

Iako uokvirivanje sadrži brojne elemente efekta uvjeravanja, poput toga da prezentacija sadržaja utječe na stvaranje stavova, (Hovland, Janis, Kelly, 1953; Druckman, 2001 prema Scheufeleu i Tewksbury, 2019: 54) obrada poruke kod efekta uvjeravanja i kod uokvirivanja je najvjerojatnije različita (Scheufele i Tewksbury, 2019: 54). Istraživanja efekta uvjeravanja najčešće uključuju sadržaj koji je namjerno uvjeravajući te je publika toga svjesna, dok kod uokvirivanja vijesti publika često nije svjesna prisutnosti okvira i utjecaja kojeg imaju (Tewksbury i suradnici, 2000 prema Scheufele i Tewksbury, 2019: 54). Razlika između uokvirivanja i efekta uvjeravanja je ta da su „učinci uokvirivanja možda najvidljiviji u onome što ljudi misle da je važno o nekom pitanju ili relevantno za njegovo razumijevanje. Doista, možda najvažnija razlika između ova dva procesa leži u činjenici da se učinci uokvirivanja obično ne definiraju kao učinci stava, već kao učinci interpretacije“ (Tewksbury i suradnici, 2000 prema Scheufele i Tewksbury, 2019: 54).

Agenda setting, odnosno model postavljanja dnevnog reda je „postupak kojim izloženost publike vijestima o problemu povećava njegovu dostupnost“ (Price & Tewksbury, 1997 prema Scheufeleu i Tewksbury, 2019: 54). Prema nekim autorima efekt uokvirivanja je samo nastavak na *agendu setting* (McCombs, 2014 prema Scheufeleu i Tewksbury, 2019: 54). U odnosu na model uokvirivanja model postavljanja dnevnog reda je „korišten za opisivanje kako vijesti poruke utječu na percepciju važnosti problema i načina na koji se problem može razumjeti“ (Scheufele, 2000 prema Scheufeleu i Tewksbury, 2019: 54). Neki argumentiraju da je razlika između uokvirivanja i postavljanja dnevnog reda u psihološkim procesima ova dva modela koja su povezana s njegovom pristupačnosti odnosno primjenjivosti (Scheufeleu i Tewksbury, 2019: 54).

2.3 Uokvirivanje političkih događaja i sukoba

Postoje četiri funkcije uokvirivanja: definicija problema, dijagnosticiranje uzroka, stvaranje moralnih prosudbi i predlaganje oporavka ili rješenja. Okvir Hladnog rata koji je bio dominantan okvir u Sjedinjenim Američkim Državama sadrži sve četiri funkcije. Primjerice građanski ratovi su bili identificirani kao problem, komunistički pobunjenici su bili predstavljeni kao izvor tih sukoba, „ateistička agresija“ funkcionirala je kao moralna prosudba, a potpora SAD-a je označena kao prijedlog rješenja. Entman (1993) navodi da je moguće u jednoj rečenici pronaći sve četiri funkcije, iako mnoge rečenice ne sadrže niti jednu isto tako tekst ne mora nužno sadržavati sve četiri funkcije.

Pomoću primjera okvira Hladnog rata, Entman (1993: 52) prikazuje da okviri imaju najmanje četiri lokacije u komunikacijskom procesu, a to su: komunikator, tekst, primatelj i kultura. Komunikatori stvaraju svoj sustav vjerovanja te svjesno ili nesvjesno uokviruju prosudbu pri odlučivanju što će reći. Tekst sadrži okvire koji se prikazuju kroz „prisutnost ili odsutnost ključnih riječi, klišeje, stereotipne prikaze, izvore informacija i kroz rečenice koje nude tematski osnažene skupove činjenica ili prosudba“ (Entman, 1993: 52). Okviri koji vode primateljevo razmišljanje i zaključivanje mogu i ne moraju biti preslika okvira u tekstu ili okvira kojeg je ponudio komunikator. Četvrta lokacija u komunikacijskom procesu je kultura. Ona je definirana kao „empirijski dokaziv skup zajedničkih okvira koji se pojavljuju u diskursu i razmišljanju većine ljudi u društvenoj grupi“ (Entman, 1993: 52).

Thankachan i Thomas (2021: 8 – 11) navode na postoji nekoliko vrsta okvira unutar kojih se izvještava o sukobu: namjerni okviri, rutinski okviri, indikativni okviri, okviri identiteta, manipulativni okviri, motivacijski okviri, okviri mira i okviri sporova.

Namjerni okvir kao što mu samo ime govori označava da se radi o okviru u kojemu je ishod unaprijed poznat. U slučaju kontroverznih konflikata ovaj okvir služi političkim akterima i interesnim skupinama kako bi nametnuli svoja rješenja, prema tome građani onda biraju ono što su oni namjerno uokvirili. Rutinski okvir su samo nositelji informacija te su usmjereni na ono što će novinari izvjesiti o incidentu bez manipulacije (Thankachan i Thomas, 2021: 8) Indikativni okvir imaju funkciju da „sakrije uočeni rizik, emocije i simbole u sebi koji često postaju pokazatelj za donošenje odluka“ (Thankachan i Thomas, 2021: 9). Okvir identiteta se odnosi na pitanja Tko si ti? i Gdje pripadaš?, manipulativni okvir je često prisutan u sukobima

kod političkih izbora i on uključuje propagandu i psihološke manipulacije. Motivacijski okvir se koristi kao „alarmantni okvir u konfliktnim situacijama kako bi se pripremio za akcijske planove“ (Thankachan i Thomas, 2021: 9 – 10). Okvir mira govori da se treba smanjiti utjecaj elita i političkih kontroverzi u izvještavanju, a okvir sporova se može uočiti kod sukoba gdje se izvještava iz perspektive usmjerene na pobjedu i porazu (Thankachan i Thomas, 2021: 10).

3. Mirovno novinarstvo

Prije nego što objasnimo pojam mirovno novinarstvo i koji su njegovi okviri moramo definirati što je mir. Iako je teško odrediti jednu definiciju, za mir se može reći da „je poput 'sreće', 'pravde', 'zdravlja' i drugih ljudskih ideala, nešto što svaka osoba i kultura tvrdi da želi i časti, ali što malo tko, ako ijedan postigne, barem na trajnoj osnovi“ (Galtung i Webel, 2007: 5). Dalje autori (2007) navode da je mir nužan za društveni sklad, ekonomsku jednakost i političku pravdu, ali je često prekinut zbog ratova i sukoba. Galtung je definirao *pozitivan* i *negativan* mir. Objasnjava kako „*pozitivan* mir označava istovremenu prisutnost mnogih poželjnih stanja uma i društva, kao što su sklad, pravda, pravednost, a *negativan* mir povijesno je označavao "odsutnost rata" i druge oblike nasilnih ljudskih sukoba širokih razmjera“ (Galtung i Webel, 2007: 6).

Iako zvuči paradoksalno Galtung i Webel (2007) objašnjavaju da mir i sukobi nisu antiteze tako što sukobi ponekad mogu promicati mir i umanjivati nasilje samo ako je prisutan pregovor između sukobljenih strana. Isto tako rat i mir nisu uvijek antiteze, primjerice ako je jedna strana nevoljko povučena u rat, ali ulaže napore kako bi se smanjila učestalost i smrtnost ratnih sukoba te ako žele što prije okončati rat za dobrobit civila.

Kao antiteza miru navodi se „nasilje, ili prijetnja nasiljem u ime političkog i/ili kriminalnog terorizma ili u primarnu svrhu postizanja, održavanja i/ili širenja osobne i/ili političke moći radi osvajanja i dominacije“ (Galtung i Webel, 2007: 9).

Prve naznake mirovnog novinarstva kao koncepta javljaju se u eseju iz 1965., *Struktura stranih vijesti: Prezentiranje kriza u Kongu, Kubi i Cipru u četiri norveške novine*, norveškog sociologa Johana Galtunga i Mari Holmboe Ruge za *Peace Research Institute* u Oslu. U eseju autori zaključuju da je način na koji su novinari prikazivali sukobe isključivao određene čimbenike pomoću kojih bi publika cijenila i razmotrila prilike za mir, budući da su se vijesti prikazivale tako što su se prilagođavale događajima (Lynch i McGoldrick, 2012: 1042). Fahmy i Eakin

(2014: 89) navode da je njihov inovativan koncept zaživio u novinarstvu 1970-ih. Mirovno novinarstvo „nudi i oblik kritičke analize postojećeg ratnog izvještavanja i skup praktičnih planova i opcija za novinare. Mirovno novinarstvo ne znači samo izvješća o miru. U biti, to uključuje primjenu uvida iz studija mira i sukoba, zbroj što se zna i što je opaženo o sukobu, njegovoj dinamici i potencijalu transformacije do svakodnevnih poslova uređivanja i izvještavanja o vijestima“ (Lynch i McGoldrick 2007: 248). Cilj mirovnog novinarstva za Galtunga je „odmak od jednodimenzionalnog izvještavanja o sukobima kroz promoviranje ideje mira i pružanje uravnoteženijeg oblika izvještavanja“ (Galtung, 1986 prema Fahmy i Eakin 2014: 89). Prema Lynchu i Galtungu (2010: 17) mirovno novinarstvo „je ozbiljno, znatiželjno i profesionalno izvještavanje, koje čini sukob transparentnijim. Ali ono nije zagovaranje mira već je taj zadatak bolje prepustiti mirovnim radnicima i aktivistima“.

Vijesti o sukobima uglavnom dolaze kao set dviju opozicija, obje strane se bore za napredak da bi na kraju došle do pobjede. Izvještavanje o sukobu se može podijeliti na izvještavanje gdje je fokus na ratu, nasilju i tko pobjeđuje ili na sukob i njegovu mirnu transformaciju (Galtung i Lynch, 2010). Kako bi se lakše prepoznale razlike između dvije vrste izvještavanja, Galtung je predstavio shemu u kojoj se predstavljaju četiri kontrastne skupine. Kod ratnog novinarstva dominiraju priče usmjerene na nasilje, propagandu, elite i pobjedu, dok s druge strane kod mirovnog novinarstva, priče su usmjerene na konflikt i mir, istinu, ljude i na rješenja (Galtung, 1998, prema Lynch i McGoldrick, 2012: 1042).

Tablica 1. Izvještavanje o konfliktu: *Low road i High road*

Ratno novinarstvo	Mirovno novinarstvo
I. Nasilje – pobjeda	I. Sukob – rješenje
Fokus je na mjesto sukoba, dvije strane, jedan cilj (pobjeda), nulta suma	Istražuje se formiranje sukoba
Zatvoreni prostor, zatvoreno vrijeme	X strana, y ciljeva, z problema
Uzorci i posljedice u areni	Pobjeda – pobjeda orijentacija
Tko je prvi bacio kamen	Otvoren prostor i otvoreno vrijeme
Siromašan kontekst (ubijeni, ranjeni i materijalna šteta)	Prisutni su uzroci i ishodi
Stvaranje ratova netransparentnim/tajnim	Prisutan povijesni/kulturni kontekst
	Fokus na nevidljive efekte nasilja (trauma i likovanje, oštećenje strukture/kulture)
	Učiniti sukobe transparentnim

<p>Mi protiv njih novinarstvo, propaganda, glas za nas</p> <p>Dehumanizacija druge strane</p> <p>Reaktivno: čeka se na nasilje prije izvještavanja</p>	<p>Daje se glas svim strankama; empatija, razumijevanje</p> <p>Pogled na konflikt/rat kao problem</p> <p>Fokus na kreativnost konflikta</p> <p>Humanizacija svih strana</p> <p>Proaktivno: izvještavanje prije nego što dođe do nasilje/rata</p>
<p>II. Orijentiran na propagandu</p> <p>Otkrij njihove neistine</p> <p>Pomogni sakriti naše laži i zataškavanja</p>	<p>II. Orijentiran na istinu</p> <p>Otkrij neistinu svih strana</p> <p>Otkrij sva zataškavanja</p>
<p>III. Orijentiran na elitu</p> <p>Fokus je na njihovom nasilju i na našem stradanju</p> <p>Dajte ime onoga koji čini zlodjela</p> <p>Usredotočite se na elitne mirotvorce</p> <p>Budite glasnogovornik elite</p>	<p>III: Orijentiran na ljude</p> <p>Fokus je na nasilju obje strane i na patnji žena, starijih i djece</p> <p>Dajte ime svih onih koji čine zlodjela</p> <p>Fokus na ljude koji promoviraju mir i daju glas nevidljivima</p>
<p>IV. Orijentiran na pobjedu</p> <p>Mir = pobjeda + prekid vatre</p> <p>Prikrijte mirovnu inicijativu prije nego što pobjeda bude pri ruci</p> <p>usredotočiti se na sporazum, instituciju, kontrolirano društvo</p> <p>Odlazite u još jedan rat, vratite se ako se stari rasplamsaju</p>	<p>4. Orijentiran na rješenje</p> <p>Mir = Nenasilnost + kreativnost</p> <p>istaknuti mirovne inicijative, kako bi se spriječio veći rat</p> <p>Usredotočite se na strukturu, kulturu, mirno društvo</p> <p>Posljedice: rezolucija, izgradnja, pomirenje</p>

Izvor: Lynch i Galtung, 2010: 12-14.

Lynch i Galtung u svojoj knjizi *Odgovori mirovnom novinarstvu* (2010), ratno novinarstvo odnosno novinarstvo koje izvještava o nasilju, naziva *The low road*. Ovdje se o ratu izvještava kao o sportskim događajima gdje je bitna pobjeda, a model vojnog zapovjedništva je temeljan. Kod ratnog novinarstva je ključno izvijestiti o tome „tko napreduje, tko kapitulira u nedostatku svojih ciljeva; računajući gubitke u smislu poginulih, ranjenih i materijalne štete“ (Lynch i Galtung, 2010: 2). Autori dalje objašnjavaju da je *low road* novinarstvo najvidljivije kada se koristi mi protiv njih okvir gdje su *oni* predstavljeni kao zlo koje je sklono nasilju i protiv kojega se treba boriti (Lynch i Galtung, 2010: 2).

U mirovnom novinarstvu je važno dati povijesni ili kulturni kontekst dok u ratnom novinarstvu to nije slučaj. *Low road* novinarstvo se ponovno može usporediti sa sportskim utakmicama jer izvještavaju s jasnim krajem i početkom. Tako onaj koji je prvi bacio kamen označava početak utakmice kao prvi udarac lopte, a primirje označava kraj utakmice i vrijeme je da se prikažu rezultati. Dakle ne postoji izvještavanje o nasilju prije i poslije konflikta (Lynch i Galtung, 2010: 5). S druge strane mirovno novinarstvo se gleda kroz „metaforu zdravstvenog izvještavanja koje nadilazi bitku protiv bolesti, kako bi se informirali uzroci, lijekovi i preventivne mjere“ (Galtung, 1998 prema Shinar, 2009: 452).

Mirovno novinarstvo je usmjereno na priče u kojima je fokus na davanje glasa svim stranama u sukobu, na ublažavanje etničkih i religijskih razlika i na sprječavanje daljnjeg sukoba. Ono se dalje zalaže za empatiju i razumijevanje te promiče rezolucije, rekonstrukcije i pomirenje upravo kroz davanje glasa svim stranama. Još neki od pristupa u mirovnom novinarstvu su tekstovi koji se umjesto na osvetu, odmazde i naglašavanje vidljivih efekata rata fokusiraju na mišljenja i interese koje dijele sukobljene strane. Novinari koji su zagovaratelji ovog pristupa se nadaju da će dosljedna i svjesna primjena ovih smjernica dovesti do toga da uzroci moguća rješenje konflikta postanu transparentni (Yang Lai Fong, 2009: 19).

Mirovno novinarstvo ili *The high road* se fokusira na konflikt i njegovu promjenu tako da se na sukob gleda kao na „jasnu priliku za ljudski napredak, korištenje sukoba za pronalaženje novih načina, maštovitost, kreativnost, transformacija sukoba tako da prilike preuzmu prednost, bez nasilja. „Nije stvar u pobjedi, stvar je u kreativnosti; ako uložite dovoljno kreativnosti proizvest ćete mir“ (Galtung, 2004 prema Lynch i Galtung, 2010: 2). Autori napominju da je važno da se ne zaključuje kako se njihovi argumenti protive izvještavanju o sukobima, naprotiv, smatraju da je jako važno izvještavati o njima donoseći potpunu istinu. Iako u ratu istina često nastrada, ona nije prva, prvo nastrada mir. To bi značilo da je svako izvještavanje prije rata bilo u potpunosti točno i upravo je zbog toga važno diferencirati mirovno novinarstvo od istraživačkog. Razlika između mirovnog i istraživačkog novinarstva je ta da istraživačko novinarstvo otkiva laži i propagandu na „našoj“ strani, a u mirovnom novinarstvu aspekt istine vrijedi za sve strane tako što se istražuje koji je uzrok nastanka sukoba te kroz davanje glasa svim stranama, a ne samo elitama, samo ljudima i samo dvjema sukobljenim stranama (Lynch i Galtung, 2010: 3, 17).

Jedna od zadaća mirovnog novinarstva je ta da novinarima i urednicima omogućuje da sami odluče što je važno i identificiraju što nedostaje u informacijama koje dobiju od interesnih skupina. Prema tome neki od ključnih zaključaka mirovnog novinarstva su: nasilje nikada nije

u potpunosti nastalo samo od sebe, nenasilne reakcije su uvijek moguće i postoji više od jednog načina reagiranja na sukob, uvijek postoje više od dvije strane u sukobu samo što su u većini slučajeva skrivene i treba ih se otkriti, isto je i s interesima i ciljevima sukobljenih strana. Neki otvoreno govore koji su njihovi ciljevi, ali u većini slučajeva su skriveni (Lynch i McGoldrick, 2005: 18 prema Lynch i Galtung, 2010: 254).

Prema do sad predstavljenim karakteristikama mirovnog novinarstva možemo reći da je ono „podiglo svijest o sukobu izvan izravnog fizičkog nasilja tipičnog za izvještavanje o ratnom novinarstvu i temeljnom strukturnom i kulturnom nasilju. Važnost mirovnog novinarstva leži u njegovom doprinosu učinkovitom predstavljanju pitanja od globalnog značaja za medijske profesionalce i javnost: očekuje se da će mirovno novinarstvo kroz svoju demokratsku orijentaciju povećati svijest javnosti i potaknuti promjenu stavova i ponašanja povezanih s razumijevanjem globalnog, regionalnog i lokalnog upravljanja u svim krajevima svijeta“ (Shinar, 2009: 452).

3.1. Kritike mirovnog novinarstva

Kritičari mirovnog novinarstva smatraju da smjernice mirovnog novinarstva nisu u skladu s novinarskom težnjom za objektivnošću. Dalje se raspravlja da novinarski posao nije zagovarati mir već izvještavati o onome što se događa (Loyn, 2007 prema Bhowmik i Fisher, 2023: 1024). Što se tiče objektivnosti i neutralnosti i njihovog prisustva u novinarstvu nailazimo na različite stavove kod mnogih znanstvenika. Neki smatraju da neutralnost stavlja znak jednakosti između agresora i žrtve, ostali pak argumentiraju da novinarstvo nije neutralan i mehanički pothvat već moralan. Objektivnost u novinarskoj praksi je vječita rasprava budući da jedan dio smatra da ono nije i ne može biti objektivno, a drugi smatraju da ne bi trebalo biti objektivno (e.g. Christiane Amanpour prema Hume, 1997; Bell, 1997; Lichtenberg 1991 prema Hanitzsch, 2007: 4).

Hanitzsch (2007) smatra da mirovno novinarstvo mora definirati svoje epistemološke temelje jer po njemu Galtung i ostale pristaše mirovnog novinarstva pristaju na naivne epistemološke poglede o medijskom izvještavanju jer tvrde da ratno izvještavanje nudi iskrivljenu sliku stvarnosti. Na što Hanitzsch (2007) dalje argumentira da žalbe na pristrane medije nemaju smisla budući da vijesti nisu ogledalo stvarnosti već „prikaz svijeta, a svi prikazi su selektivni“ (Schudson, 2003, prema Hanitzsch, 2007: 5). Prema tome ne možemo reći da postoji „prava“

verzija realnosti, stoga je svako predstavljanje svijeta pristrano i svako izvještavanje objektivne stvarnosti je gotovo nemoguće (Kempf 2006, prema Hanitzsch, 2007: 5).

Nedostatak epistemološkog temelja nije jedina manjkavost mirovnog novinarstva. Prema kritičarima, uz to se nadodaje i očekivanje da novinari mijenjaju svoje stavove i ponašanja kako bi proizveli izvještaje koji bi bili u skladu s mirovnim novinarstvom (Hanitzsch, 2007: 5). Isto tako uvjeti pod kojima rade novinari nisu idealni za razvoj mirovnog novinarstva „*Postoji inherentna kontradikcija između logike mirovnog procesa i profesionalnih zahtjeva novinara. Mirovni proces je kompliciran; Novinari zahtijevaju jednostavnost. Potrebno je vrijeme da se mirovni proces razvije i razvije; Novinari zahtijevaju trenutne rezultate. Većina mirovnog procesa obilježena je dosadnim, zamornim pregovorima; Novinari zahtijevaju dramu. Uspješan mirovni proces dovodi do smanjenja napetosti; Novinari se usredotočuju na sukob. Mnogi značajni događaji unutar mirovnog procesa moraju se odvijati u tajnosti iza zatvorenih vrata; Novinari zahtijevaju informacije i akciju*“ (Wolfsfeld 1997 prema Hanitzsch, 2007: 5).

U tekstu se (Calließ i Raue 2004, prema Hanitzsch, 2007: 6) dalje navodi da je problem kod mirovnog novinarstva što ne primjećuje da postoje različite vrste novinarstva i to što generaliziraju zaključke o medijima. Postoje novinarski oblici koji objašnjavaju konflikte detaljnije u širem kontekstu, ali nije vjerojatno da ćete pronaći te oblike podjednako u svim medijima. Isto tako razlika između ozbiljnog i popularnog novinarstva, tabloida i *broadsheeta*, komercijalnih medija i javnog servisa je u praksi skoro i neprimjetna te je zbog toga nerealno očekivati da mediji poput *The Suna*, *Bilda*, *Fox Newsa* prilagode svoje novinarske prakse, osim ako ne zaključe da postoji potražnja publike za takvim sadržajem.

4. Povijesni kontekst izraelsko-palestinskog sukoba

Teško je odrediti od kojeg događaja u povijesti ovog sukoba započeti, stoga je možda najjednostavnije započeti s razdobljem nakon Prvog svjetskog rata kada su države Antante nakon pobjede arapskim zemljama obećale samostalnost zbog njihove pomoći u ratu. Međutim Britanci su u isto vrijeme obećali i Židovima stvaranje domovine unutar Palestine. Herbert Samuel u svojem memorandumu *Budućnost Palestine* predlaže „britansku aneksiju Palestine kako bi se tamo naselilo 3 ili 4 milijuna europskih Židova“ (prema Philo i Berry, 2005: 15). Balfourovom deklaracijom iz 1917. godine potvrđena je britanska podrška za stvaranje židovske države. Nakon Prvog svjetskog rata Velikoj Britaniji je dodijeljen teritorij Palestine

kroz mandat. Vijeće Lige Nacija je 1922. godine ratificiralo palestinski mandat u čijem je članku zakona pisalo da „se odgovarajuća židovska agencija priznaje kao javno tijelo u svrhu savjetovanja i suradnje s upravom Palestine u takvim gospodarskim, socijalnim i drugim pitanjima koja mogu utjecati na osnivanje Židovskog nacionalnog doma" (Gilbert, 1999: 50 prema Philo i Berry, 2005: 16). Za pristaše Izraelske države ovo je označavalo pružanje pravnog odobrenja za stvaranje Izraela, za Palestince je ovo bio pothvat kolonijalističke prirode, a dio britanske vlasti je smatrao da se ovime krše uvjeti mandata (Philo i Berry, 2005: 15, 16).

Britanci su 1947. godine ukinuli Britanski mandat i budućnost Palestine dali u ruke Ujedinjenih naroda. Posebni odbor UN-a za tu regiju predložio je podjelu. Ovaj prijedlog je odgovarao Cionistima, a arapski predstavnici su zatražili da Palestinci sami trebaju odlučiti o svojoj budućnosti. Međutim UN je donio odluku dvotrećinskom većinom da se prihvaća Plan podjele po kojemu je „židovskoj državi dodijeljeno 5,700 četvornih milja, uključujući plodna obalna područja, dok je arapskoj državi dodijeljeno 4,300 četvornih milja koje se uglavnom sastoje od brdovitih područja“ (Philo i Berry, 2005: 30). Prema tome „predložena židovska država sadržavala bi, primjerice, 500.000 Židova i 400.000 Arapa. Jeruzalem i Betlehem trebali su se naći pod kontrolom UN-a“ (Philo i Berry, 2005: 30). Palestinci su bili nezadovoljni s ovom odlukom jer je Židovima koji su na području Palestine manje od 30 godina i koji u svojem vlasništvu imaju manje od 10 % zemlje dano više od pola teritorija Palestine. S druge strane, židovski doseljenici i dio Cionista podržali su takvu odluku. Jedna skupina Cionista bila je nezadovoljna s odlukom jer im se nije svidjela ideja slobodne palestinske države i Jeruzalema pod UN-om (Schlaim, 2000; Bregman, 2005 prema Philo i Berry, 2005: 31).

Dana 14. svibnja 1948. godine proglašena je država Izrael, a dan nakon, vojske pet arapskih zemalja ušle su u Palestinu čime je započeo Arapsko-izraelski rat koji je trajao do 7. siječnja 1949. godine. Nakon završetka rata Izrael je okupirao 78 % teritorija Mandatne Palestine, a za Palestince su traumatični događaji iz 1948. nazvani Nakba, odnosno katastrofa. U tom je periodu narastao broj izbjeglica, a pred kraj rata je počinjeno nekoliko masakra od strane izraelske vojske u nekoliko palestinskih sela te su protjerivanja Palestinaca bila sve češća (Pappe, 1999, prema Philo i Berry, 2005: 34, 39). Tijekom 1949. Izrael je pod pokroviteljstvom UN-a pregovarao o primirju sa sukobljenim arapskim zemljama. Jordan je anektirao Zapadnu obalu, Egipat Pojas Gaze i time se s karte briše ime Palestina čiji su teritoriji podijeljeni Jordanu i Izraelu. Do mirovnog dogovora između Izraela i arapskih zemalja nije došlo zbog nesuglasica oko palestinskih izbjeglica i granica (Philo i Berry, 2005: 40).

Do drugog masovnog egzodusa Palestinaca došlo je nakon Šestodnevnog rata. Rat je započeo 5. lipnja 1967. godine kada je Izrael zračnim napadom na Egipat okupirao poluotok Sinaj na dva dana. Istog dana arapske države u savezništvu, Egipat, Sirija, Jordan i Irak krenule su u obranu. U ratu je kao pobjednik izašao Izrael koji uništio tri arapske vojske i osvojio poluotok Sinaj, Golanske visoravni, Pojas Gaze, Zapadnu obalu i arapski Istočni Jeruzalem. Neki Palestinci su o ovom sukobu po drugi put postali izbjeglice jer su bili protjerani na područje Gaze i Zapadne obale za vrijeme rata 1948. (Philo i Barry, 2005: 49).

Prva Intifada započela je 9. prosinca 1987. kada su Palestinci nakon smrti četvorice iz Gaze počeli bacati kamenje na vojne komplekse izraelske vojske. Kasnije se pobuna proširila i na Zapadnu obalu gdje su nenaoružani civili napali izraelsku vojsku. U Prvoj Intifadi osnovan je Hamas, koji je prema nekim autorima nastao kako bi se suprotstavio sekularnom nacionalizmu Palestinske oslobodilačke organizacije (PLO) (Shlaim, 2000; Chomsky, 1999; Mishal i Sela, 2000 prema Philo i Barry, 2005: 82). Intifada je trajala šest godina i završila je Sporazumom iz Osla (Philo i Barry, 2005: 77 - 78). Izraelska vlada je na pobunu Palestinaca reagirala tako što je ubijeno „1422 Palestinaca, skoro jedan svaki dan. Od njih 294 ili preko 20 % su bili maloljetnici“ (Khalidi, 2021, prema Jackson: 2024 123). Sporazumima iz Osla 1993. i 1995. godine između predstavnika Izraela i Palestinske oslobodilačke organizacije (PLO) dogovoreno je da će se koncentrirati na proces ostvarivanja samostalne vlasti u Gazi i Zapadnoj obali i priznanje Izraela i izraelskih građana te granica. Drugi dio pregovora nastavljen je 1995. godine, ali zbog atentata na izraelskog premijera Yitzhaka Rabija pregovori su propali i do promjena nije došlo (Britannica, 2024).

Druga Intifada odgovor je na pogoršanje situacije i nezadovoljstvo građana u okupiranom području kao i zbog neuspjelih Sporazuma iz Osla. Započela je 2000. godine i trajala je pet godina te je ova Intifada bila smrtonosnija i nasilnija od prijašnje (Beinin i Hajjar, 2014 prema Jackson, 2024: 127). Izraelsko nasilje bilo je nerazmjerno s palestinskim, te je u 5 godina sukoba poginulo gotovo 5000 Palestinaca i oko 1000 Izraelaca (Jackson, 2024: 127) Kako navodi Khalidi „Izrael se okrenuo teškom oružju, uključujući helikoptere, tenkove i artiljeriju, proizvodeći još veće palestinske žrtve“ (Khalidi, 2021, prema Jackson 2024: 127).

Na parlamentarnim izborima 2006. godine uvjerljivo pobjeđuje Hamas. Europa i SAD su od Hamasa zatražili da pristanu na uvjete u kojima se „organizacija slaže priznati državu Izrael, odriče nasilja i prihvaća sve prethodne sporazume koje je potpisala Palestinska samouprava“, na što nisu pristali i izjavili da dokle god su pod okupacijom otpor je njihov odgovor (Philo i Barry, 2005: 121 – 122).

5. Dosadašnja istraživanja: Izvještavanje o izraelsko-palestinskom sukobu u medijima

Kressel (1987: 214-215) je u svojem tekstu dao pregled 40 istraživanja na temu izvještavanja o izraelsko-palestinskom sukobu u periodu od ranih 1960-ih do sredine 1980-ih. Navodi da su američki masovni mediji disproporcionalno favorizirali izraelsku i palestinsku stranu. Tako su pro-arapske kritike američkim masovnim medijima slijedeće:

1. Američki masovni mediji konstantno predstavljaju neuravnoteženo izvještavanje.
2. Američki mediji predstavljaju iskrivljenu i neistinitu sliku arapsko-izraelskog konflikta.
3. Mediji previše izvještavaju o Izraelu, a premalo o Arapima.
4. Teorije zavjera, uredničke zabrane i ostale prepreke neprikladne su za stvaranje pro-arapskog pogleda u SAD-u.
5. Kulturna neosjetljivost, stereotipiziranje i rasističke slike prevladavaju u američkom izvještavanju o konfliktu.
6. Američki masovni mediji koriste dvostruke standarde pri ocjenjivanju Izraela i arapskih država.

S druge strane prema Kresselu (1987: 214-215) pro-izraelske kritike američkim masovnim medijima zamjeraju to što su se:

1. Američki mediji od Yom Kipurskog rata odmaknuli od prijašnjeg objektivnog izvještavanja.
2. U svojem nastojanju da ravnopravno izvještavaju o sukobu mnogi novinari iskrivili sliku arapsko-izraelskog sukoba.
3. Političke prepreke onemogućavaju američkim novinarima da objektivno izvještavaju o sukobu.
4. Masovni mediji su počeli pokazivati anti-židovske tendencije u izvještavanjima.
5. Masovni mediji, posebice televizija, naglašavaju slike koje rezultiraju s nepovoljnim izvještavanjem o Izraelu
6. Masovni mediji počeli primjenjivati dvostruke standarde kada odlučuju o čemu će se izvještavati.

Kressel navodi da se kod obje strane mogu vidjeti sličnosti u kritikama „neuravnoteženost i neproporcionalno nepovoljno izvještavanje, iskrivljeno i neistinito medijsko portretiranje

sukoba, predrasude i stereotipi, uvođenje dvostrukih standarda i razne nepoštene političke i organizacijske prepreke objektivnom izvještavanju“ (Kressel, 1987: 215 – 216). Dalje, pro-arapski kritičari izdvajaju da je njihova strana nedovoljno zastupljena, a pro-izraelski kritičari raspravljaju da im mediji ne daju dovoljno konteksta. Pristranost u medijima se može objasniti na način da su percepcije dviju sukobljenih strana o medijskom izvještavanju povezane s njihovim neslaganjem oko činjenica i tumačenja koja se tiču samog sukoba. Postoji vjerojatnost da će se sukobljene strane složiti oko nekog problema, ali je nemoguće zamisliti da se sukobljene strane slože oko prosudbe o pristranosti. Stoga autor smatra da nema smisla da znanstvenici rješavaju ovo neslaganje jer bi svaka strana ponudila svog znanstvenika te se ovo odnosi i na neutralne eksperte jer smatra da ne postoji razlog zbog kojeg bi oni trebali imati monopol nad političkoj istini (Kressel, 1987: 216).

Sve do Prve Intifade, Palestinci su rijetko bili u naslovima. Kroz povijest su izvještavanja o arapskom svijetu bila uokvirivana kroz orijentalizam gdje su Arapi predstavljeni kao neobrazovani barbari. Upravo zbog takvog prikaza Palestinaca u medijima dolazi do njihovog ušutkavanja te se očekuje da prihvate oduzimanje zemlje i odbace svoje identitet (Said, 1986 prema Attar i King, 2023: 567). Zapadni mediji, uglavnom iz SAD-a, su Palestince prikazivali kao „stare ljute beduine koji su neobrazovani, rasisti i antisemiti. Nikada nisu predstavljeni kao žrtve koje žive pod okupacijom, već su umjesto toga stereotipizirane kako bi odgovarale određenoj slici. Izraelci su, s druge strane, prikazani kao miroljubivi, žrtve mržnje i patnje od strane Palestinaca“ (Ross i Lester, 2011, prema Attar i King, 2023: 567). O sličnom načinu prikazivanja Arapa govori i Chomsky u svojem eseju *Middle East Terrorism and the American Ideological System* (1988) gdje daje primjere kako se izvještavalo o sukobima između Arapa i Izraelaca u kojima su Arapi prikazani kao teroristi, čime se uočavaju rasističke pretpostavke, a izraelski napadi su opisani kao odgovor na terorizam. „Chomsky objašnjava da je izraelski terorizam rijetko kritiziran u glavnim medijima i da se čak ponekad slavi. U međuvremenu, Palestinci su okrivljeni za poticanje napada bez dokaza ili konteksta“ (Chomsky, 2001, prema Jackson, 2024: 118). Primjer iz jednog članka u kojemu piše da je „u kolovozu 1953. Sharonina jedinica 101 ubila dvadeset ljudi, dvije trećine žena i djece, u izbjegličkom kampu al-Bureig u Pojasu Gaze u *odmazdi* za infiltraciju“. Chomsky objašnjava da se korištenje terminologija *odmazda* i *terorizam* može pratiti godinama u natrag i da se ne radi o činjeničnom opisu već o propagandi (Chomsky, 1988: 131). O propagandi uokvirivanja Palestinaca kao terorista govori i Viser koji objašnjava kako je „narrativ o terorizmu opravdavao napade izraelskih snaga na

Palestince pod 'samoobranom', dok je palestinski otpor bio uokviren kao ekstremni čin mržnje“ (Viser, 2003, prema Attar i King, 2023: 568).

Thomas Friedman, dopisnik iz Izraela za The New York Times, je u članku o ekstremistima i njihovim uspjesima na Bliskom Istoku napisao da su „Ekstremisti uvijek bili puno bolji u iskorištavanju medija“ (prema Chomsky, 1988: 118). Na što je Noam Chomsky (1988: 118) odgovorio da je pod ekstremiste trebao uključiti SAD i Izrael budući da su oni odgovorni za većinu terorističkih operacija i odbacivanje pregovora koji vode ka uzajamnom priznanju i političkom rješenju u skladu s međunarodnim konsenzusom. Kritizira to što oni koji nude političko rješenje su predstavljeni kao *ekstremisti* koji onemogućavaju mir, a Izrael i SAD koji odbijaju pregovore su predstavljeni kao *umjereni*.

Dokaz da se o Prvoj Intifadi izvještavalo iz pro-izraelske perspektive je i činjenica da se „U mnogim zapadnim medijima gotovo nikada nije izvještavalo o Palestincima koje su ubile izraelske snage, dok je fokus stalno bio na izraelskim obiteljima i žrtvama“ (Korn, 2004, prema Attar i King, 2023: 567). Pristranost prema izraelskoj strani u Prvoj Intifadi vidljiva je i u broju spominjanja Palestinaca i Izraelaca. U odnosu na Palestince o Izraelcima se češće izvještavalo u tekstovima The New York Timesa (Jackson, 2024: 124). Kada su pisali o Palestincima uglavnom su koristili pasivni glas čime se „ublažavaju ili skrivaju oni koji čine takvo negativno djelovanje nad Palestincima; to ima retorički učinak minimiziranja odgovornosti izraelskih agresora u izazivanju palestinske patnje“ (Jackson, 2024: 124).

Neki autori s druge strane smatraju da je došlo do promjene u izvještavanju o Palestincima od Prve do Druge Intifade. Navode da se za vrijeme Prve Intifade o Palestincima izvještavalo pozitivno jer su bili predstavljeni kao nenaoružani civili koji se pokušavaju obraniti od moćnijeg Izraela (Daniel, 1995, prema Deprez i Raeymaeckers, 2010: 92). Do promjene u narativu u Drugoj Intifadi, neki autori smatraju dolazi zbog načina na koji su se Palestinci borili, za razliku od Prve Intifade kada su se borili spontano na cestama bacajući kamenje, Drugu Intifadu su obilježili teroristički napadi i samoubojstva (Moghadam, 2003, prema Deprez i Raeymaeckers, 2010: 93). Prema tome je Drugu Intifadu obilježio narativ u kojem su Palestinci uokvireni kao teroristi. U periodu nakon 9/11 mediji su dehumanizirali Palestince, nisu izvještavali o njihovim žrtvama i time su stišali glasove Palestinaca, dok su o Izraelcima pisali da su žrtve terorizma u stalnom strahu za svoj život (Jackson, 2021; Siddiqui i Zaheer, 2018, prema Attar i King, 2023: 568).

U Drugoj Intifadi Izraelci su bili predstavljeni kao žrtve (Kandil, 2009, prema Attar i King, 2023: 568), a o Palestincima se u medijima poput BBC-a pisalo da nikada nisu živjeli na tome području već da su oni okupirali Izrael za vrijeme Druge Intifade (Philo i Berry, 2004, prema Attar i King, 2023: 568). Slično se pisalo u ostalim zapadnim medijima u kojima se rijetko imenovalo Palestince već se o njima govorilo kao Arapima u Izraelskim naseljima kako im se ne bi dalo pravo na njihov identitet, nije se koristila riječ okupacija i kada bi se pisalo o palestinskim izbjeglicama nije bio prisutan kontekst zašto su postali izbjeglice (prema Attar i King, 2023: 568).

Sukob Izraela i Palestine od 2015. do 2016. godine za neke je Treća Intifada koja je započela kada je palestinski student prava u Zapadnoj obali izbo četvoricu Izraelaca (Hassan, 2016 prema Attar i King: 2023: 564). Attar i King (2023) u svojem istraživanju donose uvid o izvještavanju britanskih, američkih i kanadskih novina o Trećoj Intifadi. Na kraju su došli do zaključka da je palestinska strana ponovno bila zanemarena te se uglavnom izvještavalo kroz izraelski okvir. U nekim člancima su bili uokvireni kao žrtve ali „su bili uokvireni kao žrtve vlastite kulture koja proizvodi „islamske teroriste inspirajući im mozak da ubijaju Židove“, ali ne kao žrtve izraelske okupacije“ (Attar i King, 2023: 574, 555). Zatim tekstovi nisu davali nikakav kontekst sukoba, te su time isključili mogućnost da je do napada došlo zbog opresije, diskriminacije i devastacije palestinskih naselja. Što se tiče jezika uglavnom su se koristile riječi poput: ekstremisti, teroristi, džihadisti i slično (Attar i King, 2023: 575).

Bhowmik i Fisher (2023) proveli su istraživanje 2021. godine o izvještavanju CNN-a za vrijeme izraelsko-palestinskog dvanaestodnevnog sukoba. Zaključili su da se izvještavalo uglavnom u okviru ratnog novinarstva „naglasak na komentarima elitnih osoba iz SAD-a i Izraela, pristranost prema američkom savezniku Izraelu i nepostojanje povijesnog konteksta pri raspravi o uzroku sukoba, upotreba jezika i slika koji prikazuju uništenje, nasilje i usredotočenost na pobjedu (Bhowmik i Fisher, 2023: 1026). Iako je većina tekstova bila napisana u okviru ratnog novinarstva izdvojili su tri priče, koje se bave pitanjima ljudskih prava i gubitkom života u Palestini, a jedna čak uključuje izraz 'Palestinski životi su važni' u izvještavanju (Bhowmik i Fisher, 2023: 1026). Navode (Bhowmik i Fisher, 2023: 1031) da se te tri priče odnose na jedan intervju sa palestinskim civilom koji je bio ozlijeđen spašavajući sina u bombardiranju. Druga priča zapravo uključuje okvir u kojem su Palestinci negativno uokvireni, ali zbog izjave američkog člana Kongresa koji ukazuje na njihova prava i mučenje uključili su taj tekst pod mirovni okvir. I zadnja priča je zapravo izjava CNN-ove urednice za međunarodne politike Christiane Amanpour o neravnopravnoj borbi i razaranju s kojim se suočavaju Palestinci.

Elmasry i suradnici (2013) prikazali su na koji su način o izraelsko-palestinskom sukobu izvještavali arapski mediji, u ovom slučaju Al-Jazeera i Al-Arabiya. Radi se dakle o analizi sadržaja članaka gore navedenih medija o sukobu koji je trajao od 2008. do 2009. godine i o periodu mira koji je slijedio godinu nakon. U svojim nalazima došli su do zaključaka kako su Al-Jazeera i Al-Arabiya Palestince prikazali kao žrtve, a Izrael kao agresora. Uočili su da su prikazivali isključivo slike palestinskih žrtava i njihovih obitelji, isključujući izraelske žrtve iako je bilo žrtava i na njihovoj strani. Ista stvar je i kod personalizacije žrtava gdje su davali imena i obiteljsku situaciju samo za Palestince, ali ne i za Izraelce. Razlike u izvještavanju između ove dvije medijske kuće se prepoznaju kod toga da Al-Jazeera u svojim tekstovima oštrije opisuje izraelske napade. Također, Al-Jazeera češće izvještava o broju poginulih Palestinaca čime žele pokazati da su oni jedine žrtve sukoba i imaju češće intervju s palestinskim civilima i službenicima. Što se tiče pozitivne i negativne opće vrijednosne orijentacije prema vlastima, Al-Jazeera je pozitivno pisala o Hamasu, dok je Al-Arabiya o Hamasu pisala negativno, ali pozitivno prema Hamasovoj opoziciji Fatah.

6. Izvještavanje o sukobu od 7.10. 2023.

The Intercept (Johnson, Ali, 2024) je proveo kvantitativno istraživanje u kojemu je uključeno preko 1000 članaka The New York Timesa, The Washington Posta i The Los Angeles Timesa. Istraživanje je obuhvatilo članke objavljene u prvih šest mjeseci sukoba od 7.10.2023. Došli su do zaključaka da su navedeni mediji pokazali pristranost prema pro-izraelskim narativima u izvještavanju o sukobu. Jedan od zaključaka je neproporcionalno izvještavanje o broju žrtava gdje se primjećuje da se češće spominjao broj umrlih Izraelaca u odnosu na umrle Palestince te se kod izvještavanja o umrlima primjećuje i korištenje različitih termina. Primjerice kod umrlih Izraelaca se koriste emotivni termini poput „masakr“, „pokolj“, „užas“, s druge strane za Palestince se koristi pasivan jezik poput „ubijeni“ ili „umrli“. Samo jedan naslov od više od 1000 analiziranih spominje stradavanje palestinske djece. Do trenutka pisanja ovog rada, u izraelskim napadima na Gazu ubijeno je više od 14 000 djece (UNICEF, 2024) čime se ovaj sukob smatra najsmrtonosnijim za djecu. Primjerice od početka ruske agresije na Ukrajinu navedeni mediji imali su različite članke u kojima je prisutna personalizacija ukrajinske djece. Slična je situacija i s poginulim novinarima, samo 9 naslova od više od 1000 analiziranih spominje poginule novinare dok s druge strane postoji više članaka u kojima se prikazuju opasnosti s kojima se suočavaju novinari u ratu u Ukrajini. Usporedbe radi u prvim danima

ruske agresije na Ukrajinu umrlo je 6 novinara, a u prvih šest tjedana izraelskog bombardiranja Gaze poginulo je 48 novinara (Johnson, Ali, 2024).

Centar za monitoring medija¹ u Ujedinjenom Kraljevstvu proveo je istraživanje o prisustvu medijske pristranosti prilikom izvještavanja o sukobu u periodu od 7. listopada 2023. do 7. studenog 2023. Analizirajući sadržaj izvještavanja britanskih televizijskih kuća i online novina došli su do rezultata u kojima se ponovno vidi pristranost prema izraelskom narativu (Centre for Media Monitoring, 2024). Naglašavaju da je često u izvještavanjima prisutna izraelska perspektiva prema kojoj je 7.10.2023. označen kao početak trenutačne krize. Iz palestinske perspektive sukob nije počeo tada već se radi o višegodišnjem sukobu (Centre for Media Monitoring, 2024: 34). Dalje se ograđuju od napada kojeg je počinio Hamas i objašnjavaju da „iako nijedan kontekst ne opravdava terorizam, poznavanje povijesnog konteksta u cjelokupnom izvještavanju o vijestima važno je kako bi se osiguralo da publika ima potpunije razumijevanje onoga što je možda dovelo do napada 7. listopada“ (Centre for Media Monitoring, 2024: 34). Gotovo svi analizirani mediji osim Al-Jazeera rijetko kada navode da se radi o ilegalnoj okupaciji po međunarodnim zakonom (Centre for Media Monitoring, 2024: 37). Ono što je zanimljivo kod izvještavanja jesu smjernice za novinare u kojima se navodi da „u svakodnevnom izvještavanju o Bliskom istoku ne biste trebali stavljati ime 'Palestina' za Gazu ili Zapadnu obalu jer je to još uvijek težnja ili povijesna cjelina“ (BBC, 2022 prema Centre for Media Monitoring, 2024: 40). Istraživanje je pokazalo da je upravo zbog tih smjernica moguće da je dominantan okvir za imenovanje ovog sukoba bio rat Izrael-Hamas te da se u 76% online članaka gdje se spominju Izrael, Hamas i Gaza ne spominje riječ „Palestina“ ili „Palestinci“ (Centre for Media Monitoring, 2024: 40). Uz to argumentiraju da je odabir termina rat Izraela protiv Hamasa zapravo izraelsko uokvirivanje u kojemu je njihov cilj eliminacija Hamasa (Centre for Media Monitoring, 2024: 46).

Što se tiče izvještavanja o stradalima još uvijek se izvještava o broju umrlih u napadu Hamasa, nakon čega tek ide broj stradalih Palestinaca u izraelskim napadima (Centre for Media Monitoring, 2024: 41). I u ovom istraživanju autori su došli do nalaza u kojemu se o jednoj strani piše „ubijeni“, a o drugoj „umrli“, „Izraelci su opisani kao "ubijeni", dok se Palestinci često opisuju kao da su samo "umrli" bez spominjanja ubojica“ (Centre for Media Monitoring, 2024: 74). Autori napominju da je važno istaknuti da se često uz broj poginulih u Gazi dodaje

---

¹ Radi se o organizaciji civilnog društva koja se bavi istraživanjem reprezentacije islama i muslimana u medijima iz Ujedinjenog Kraljevstva.

da se radi o brojkama koje je dalo ministarstvo zdravstva koje je pod Hamasovim vodstvom čime se ruši kredibilitet danom podatku (Centre for Media Monitoring, 2024: 41).

Kod upotrebe emotivnog jezika on je češće bio korišten za Izraelce gdje su oni bili opisani kao žrtve napada u odnosu na Palestince, zatim oko 70 % riječi poput zločin i masakr su se odnosile na napade na Izraelce (Centre for Media Monitoring, 2024: 61). Kod Palestinaca je prisutno umanjivanje njihovih žrtava jer su „pojmovi koji se koriste za opisivanje smrti Palestinaca ponekad kvalificirani izrazima poput "ono što kažu da je masakr" (Centre for Media Monitoring, 2024: 61).

7. Istraživačka pitanja

Cilj ovog rada je analizirati uokvirivanje izraelsko-palestinskog sukoba u medijima kroz okvire rata i mira. Kako bi se otkrilo koji su okviri prisutni provedena analiza sadržaja na člancima BBC-a, CNN-a i The Guardianu. Postavljena su sljedeća istraživačka pitanja koje vode analizu:

IP1: U kojoj mjeri zapadni *mainstream* mediji koriste jezik specifičan za ratno novinarstvo?

IP2: U kojoj mjeri zapadni *mainstream* mediji koriste službene izvore/elite kao izvore informacija?

IP3: Na koji način zapadni *mainstream* mediji izvještavaju o žrtvama sukoba?

IP4: U kojoj je mjeri prisutna pristranost prema jednoj strani sukoba u BBC-u, CNN-u i The Guardianu?

IP5: Koji su okviri o sukobu najprisutniji u izvještavanju zapadnih *mainstream* medija?

8. Metodologija

Analiza sadržaja kao metoda za istraživanje medijskog teksta svoje korijenje u istraživanju novinskih članaka nalazi u Americi početkom 20. stoljeća kada zbog rasta broja novina, novinarske škole dolaze do zahtjeva za etičkim standardima i empirijskim ispitivanjima (Krippendorff, 2013: 12). Postoji puno definicija analize sadržaja međutim svaka načelno govori da se radi o „znanstvenoj metodi za objektivnu, sistematičnu i kvantitativnu deskripciju sadržaja komunikacije“ (Berelson, 1952: 55 prema Kassarian 1977:8).

Neka od ograničenja na koja se nailazi kod ove metode su da „ne može poslužiti kao osnova za davanje zaključaka o učincima sadržaja na publiku“ (Wimmer i Dominick, 2011: 159). Dalje autori navode da je potrebno biti oprezan u usporedbi rezultata različitih analiza zbog korištenja različitih definicija za istraživanje istog koncepta. I zadnja dva ograničenja analize sadržaja su nedostatak sadržaja za određeno istraživanje, primjerice teško je napraviti analizu sadržaja reklama u kojima je prisutan lik domorodačkog stanovništva jer su rijetko bili interpretirani u reklamama. I na kraju problem s kojim se suočava ova metoda je da zahtjeva puno vremena i resursa (Wimmer i Dominick, 2011: 159).

Budući da je sukob Izraela i Palestine već dugi niz desetljeća prisutan u medijima te poučeni prijašnjim istraživanjima možemo zaključiti kako je medijski narativ uglavnom bio na strani Izraela. Kako bi otkrili na koji način mediji pristupaju najnovijem sukobu između te dvije strane proveli smo kvantitativnu analizu sadržaja. Na tragu toga, cilj istraživanja je utvrditi u kojoj je mjeri ovaj sukob prikazan kroz okvire rata i mira u zapadnim *mainstream* medijima kao što su BBC, CNN i The Guardian.

Istraživanje je obuhvatilo period od 7. 10. 2023. do 23. 04. 2024. godine, a populaciju čine svi novinski članci objavljeni u ranije spomenutom periodu na portalima BBC, CNN i The Guardian koji su se pojavili na platformi MediaCloud² kada su se u tražilici upisale ključne riječi za ovo istraživanje, a to su: *Israel**, *Palestine**, *Hamas*, *IDF*, *war*, *conflict* i slično. U analizu su ušli članci iz rubrika *World*, *Middle East*, *Israel-Gaza War*, a isključeni su članci iz rubrika poput *Business*, *UK*, *US Politics*, *Tech* i slično. Istraživanje je provedeno na probabilističkom uzorku, točnije na jednostavnom slučajnom uzorku. Slučajni uzorak je kreiran iz populacije svih preuzetih članaka pomoću Googlea koji ima funkciju generatora slučajnih brojeva. Ukupno je analizirano 150 članaka. Najveći broj analiziranih članaka u uzorku (N=70) objavio je The Guardian, a slijedi ga BBC (N=57), a najmanje članaka na ovu temu objavio je CNN (N=23).

Tablica 2: . Broj članaka po analiziranim medijima

Medij	Broj članaka
BBC	57
CNN	23
The Guardian	70

² Media Cloud je otvorena platforma za analizu medija (<https://www.mediacloud.org/>). Trenutno se održava kao projekt u kolaboraciji između Sveučilišta Massachusetts Amherst, Sveučilišta Northeastern University i istraživačke grupe Media Ecosystems Analysis Group.

Za kreiranje matrice korišteni su indikatori ratnog i mirovnog novinarstva kojeg su osmislili Ting Lee i Maslog (2005) po uzoru na Galtungove smjernice. U matrici su prisutni idući kriteriji: prisutnost vidljivih efekata rata, naglasak na elitu i njihove izvore, ishod rata je fokusiran na ratne opcije ili na pregovore i dogovore, naglasak na povijesni kontekst sukoba ili na određeni događaj, označavanje dobrih/loših, uokvirivanje samo jedne ili dvije strane sukoba, viktimizirajući vokabular, vojni vokabular, naglasak na ljudskim izvorima (Lee i Maslog, 2005 prema Shinar, 2009: 457).

Uz indikatore mirovnog i ratnog novinarstva matrica sadrži varijable kojima se ispituje koja je opća vrijednosna orijentacija članka prema izraelskoj i palestinskoj vlasti, koja je opća vrijednosna orijentacija članka prema Izraelcima i Palestincima te kako mediji opisuju vojna djelovanja sukobljenih strana.

U uzorak su odabrani anglofoni mediji sa širokim međunarodnim dosegom. BBC je javni servis u Ujedinjenom Kraljevstvu čiji je online portal bio najčitaniji te imao najviše povjerenje publika u Ujedinjenom Kraljevstvu u 2023. godini (Reuters Institute, 2023: 59). BBC se obraća širokoj međunarodnoj publici (BBC, 2021). The Guardian je drugi najčitaniji online portal u Ujedinjenom Kraljevstvu (Reuters Institute, 2023: 59) i također ima široku međunarodnu publiku (WAN IFRA, 2023). The Guardian je odabran u uzorak i zbog njihovog opisa koji odgovara smjericama mirovnog novinarstva, a to je da su oni „organizacija koja pruža neustrasivo, istraživačko novinarstvo dajući glas nemoćnima i pozivajući moć na odgovornost“ (The Guardian, 2024). CNN je drugi najčitaniji novinski portal u Sjedinjenim Američkim Državama (Reuters Institute, 2023: 109), te se prikazuje kao „svjetski lider u online vijestima i informacijama koji nastoji informirati, angažirati i osnažiti svijet“ (CNN, 2024).

9. Prikaz i interpretacija rezultata istraživanja

Detaljnou analizom sadržaja odabranih članaka na portalima BBC, CNN, The Guardian u razdoblju od 7. 10. 2023. do 23. 04. 2024. godine proizašli su sljedeći rezultati koji su obrađeni i analizirani deskriptivnom statistikom koristeći program za obradu podataka Jamovi.

9.1. Opći podatci o izvještavanju izraelsko-palestinskog sukoba

Prije nego što započnemo s analizom i interpretacijom podataka napraviti ćemo mali uvod gdje ćemo prikazati rezultate o nekim općim podacima koji se nalaze unutar tekstova, a vezani su uz izvještavanja u ratovima. Zatim ćemo pomoću istraživačkih pitanja otkriti unutar kojeg okvira mediji izvještavaju o najrecentnijem sukobu Izraela i Palestine.

Za početak ćemo prikazati rezultate koji nam pokazuju na koji su način zapadni *mainstream* mediji izvještavali o političkim predstavnicima sukobljenih strana. Kod kodiranja ovog pitanja pod predstavnike izraelske vlasti podrazumijevali smo šire gledane institucije vlasti uključujući i državne institucije (izraelsku vladu s premijerom Benjaminom Netanyahuom i ministrima te izraelsku vojsku IDF (Israel Defence Forces), a pod predstavnike palestinske vlasti Hamas koji je na vlasti u pojasu Gaze (uključujući i vojno krilo). Na pitanje „*Koja je opća vrijednosna orijentacija članka prema izraelskoj vlasti?*“ dobili smo rezultate da 55,3 % analiziranih članaka ima negativno stajalište prema izraelskoj vlasti, 24,7 % je neutralno, 8 % je pozitivno, a ostatak je teško odrediti ili se ne spominje. Kod članaka u kojim se spominje Hamas dobili smo rezultate u kojima je 57,3 % članaka negativno, 28 % neutralno i 2 % pozitivno, ostali postotci su članci u kojima se ne spominje ili je teško odrediti. Ovdje možemo primijetiti da više od polovice svih analiziranih članaka ima negativnu opću vrijednosnu orijentaciju prema predstavnicima vlasti.

Tablica 3: Opća vrijednosna orijentacija prema izraelskoj i palestinskoj vlasti

Vrijednosna orijentacija	Prema izraelskoj vlasti (N, %)	Prema palestinskoj vlasti (N, %)
Negativna	83 (55,3%)	86 (57,3%)
Pozitivna	12 (8%)	3 (2%)
Neutralna	37 (24,7%)	42 (28%)
Teško je odrediti	10 (6,7%)	13 (8,7%)
Ne spominje se	8 (5,3%)	6 (4%)

Iduće pitanje odnosi se na opću vrijednosnu orijentaciju prema Izraelcima i Palestincima. U 68 % analiziranih članka opća vrijednosna orijentacija prema Izraelcima bila je neutralna, a za 10,7 % bila je pozitivna, negativno su portretirani u 2% tekstova. Ostali postotci uključuju članke u kojima se Izraelci ne spominju. U 70,7 % članaka se pisalo neutralno o Palestincima, 16,7 % članaka je izvještavalo pozitivno, a nešto manje od 1% negativno, ostali postotci označavaju članke u kojima se Palestinci ne spominju.

Tablica 4: Opća vrijednosna orijentacija prema Izraelcima i Palestincima

Vrijednosna orijentacija	Prema Izraelcima (N, %)		Prema Palestincima (N, %)	
Negativna	3	(2%)	1	(0,7%)
Pozitivna	16	(10,7%)	25	(16,7%)
Neutralna	102	(68%)	106	(70,7%)
Ne spominju se	29	(19,3%)	18	(12%)

Kod pitanja „U tekstu se spominje broj poginulih Izraelaca?“ rezultati pokazuju da je 71,3 % članaka imalo broj poginulih Izraelaca, na pitanje „U tekstu se spominje broj poginulih Palestinaca?“ dobili smo podatke da 74,11 % analiziranih članaka spominje broj poginulih Palestinaca.

Tablica 5: Navođenje broja poginulih na strani Izraela i Palestine u tekstu (N, %)

Navođenja broja poginulih	Izraelska strana	Palestinska strana
Ne	43 (28,7%)	39 (26%)
Da	107 (71,3%)	111 (74%)

Pitanja „U tekstu je vojno djelovanje Izraela opisano kao?“ i „U tekstu je vojno djelovanje Palestine opisano kao?“ daju nam uvid o izvještavanju vojnih djelovanja sukobljenih strana. Sukladno tome izraelsko vojno djelovanje je u 52 % analiziranih članaka označeno kao agresija, a u njih 27,3 % kao samoobrana. Palestinsko vojno djelovanje, odnosno vojno djelovanje Hamasa je u 82 % kodiranih članaka označeno kao agresija, a u samo jednom tekstu se vojno djelovanje Hamasa opisuje kao samoobrana.

U idućim primjerima prikazati ćemo razlike između tekstova u kojemu se vojno djelovanje opisuje kao agresija ili kao samoobrana. Za primjer vojnog djelovanja koje je opisano kao agresija odabran je dio teksta iz članka The Guardian „Tijekom sljedećih nekoliko sati vladao je kaos, zbrka, teror, nevjerica i užasno krvoproliće dok su stotine Izraelaca ubijene u terorističkom napadu koji je šokirao svijet“. U tekstu se izvještava o napadu Hamasa 7. 10. 2023. godine. Primjer članka u kojemu je vojno djelovanje izraelske strane opisano kao samoobrana je slijedeći „Izrael napada enklavu zračnim napadima i nameće potpunu opsadu, kao odgovor na brutalni napad koji je pokrenula militantna skupina Hamas“ (Ebrahim i Haq, 2023).

Tablica 6: Opisivanje izraelskog i palestinskog vojnog djelovanja (N, %)

Opis vojnog djelovanja	Izraelsko	Palestinsko
Agresija	78 (52%)	123 (82%)
Samoobrana	41 (27,3%)	1 (0,7%)
Neutralno	18 (12%)	20 (13,3%)
Ne spominje se	13 (8,7%)	3 (2%)
Teško je odrediti	0	3 (2%)

9.2. Analiza podataka o jeziku izvještavanja kroz okvire rata i mira

„U kojoj mjeri zapadni mainstream mediji koriste jezik specifičan za ratno izvještavanje?“ prvo je istraživačko pitanje ovog istraživanja i testirano je pitanjima u matrici „U članku je prisutan viktimizirajući jezik?“, „U članku je prisutan demonizirajući jezik?“, U članku je prisutan emotivan jezik?“ i „U članku se koristi vojni vokabular?“.

Riječi koje su prilikom kodiranja bile uočene kao dio viktimizirajućeg jezika su „razorno, bespomoćno, patetično, tragično, oskudica“ (Suleiman, 2014: 96). Dobiveni rezultati pokazuju da je u 105 od 150 članaka prisutan viktimizirajući jezik, što čini 70% analiziranih članaka „U tim razornim prvim tjednima rata predsjednik Biden upozorio je Izrael da ne bude zaslijepljen bijesom“ (Bowen, 2024). Dalje prikazujemo detaljnije rezultate, po portalima, gdje smo dobili nalaze da 68,4 % članaka BBC-a, 87 % članaka CNN-a i 65,7 % analiziranih tekstova The Guardian sadrži viktimizirajući jezik.

Tablica 7: Prisutnost viktimizirajućeg jezika u tekstu po mediju (N, %)

U članku je prisutan viktimizirajući jezik?			
Medij	Ne	Da	Ukupno
BBC	18	39	57
	31,6 %	68,4 %	100 %
CNN	3	20	23
	13 %	87 %	100 %
The Guardian	24	46	70
	34,3 %	65,7 %	100 %
Ukupno	45	105	150
	30 %	70 %	100 %

Demonizirajući jezik, to jest riječi poput „brutalnost, terorist, fanatik, ekstremist, barbarski, pakosno, okrutno“ (Suleiman, 2014: 96) su prisutne u 83 od 150 članaka „U 20. stoljeću to su bili nacisti. Trenutno su to muslimanski ekstremisti“ (Myrie, 2023). Prema analiziranim medijima 73,9 % CNN-ovih članaka sadrži demonizirajući jezik, nakon CNN-a najviše članaka s demonizirajućim jezikom ima BBC s 59,6 % zatim The Guardian s 45,7 %.

Tablica 8: Prisutnost demonizirajućeg jezika u tekstu po mediju (N, %)

U članku je prisutan demonizirajući jezik ?			
Medij	Ne	Da	Ukupno
BBC	23	34	57
	40,4 %	59,6 %	100 %
CNN	6	17	23
	26,1 %	73,9 %	100 %
The Guardian	38	32	70
	54,3 %	45,7 %	100%
Ukupno	67	83	150
	44,7 %	55,3 %	100 %

Emotivan jezik u kojeg smo ubrojili riječi poput „masakr, genocid, desetkovanje, atentat, fundamentalist“ (Suleiman, 2014: 96) je prisutan u 116 od 150 analiziranih članaka „Izrael namjerno izgladnjuje Palestince i trebao bi snositi odgovornost za ratne zločine – i genocid, smatra vodeći stručnjak UN-a za pravo na hranu“ (Lakhani, 2024). I u ovoj kategoriji predvodi CNN, 82,6% analiziranih članaka tog medija sadrži emotivan jezik, nakon njega najviše emotivnog jezika u svojim tekstovima ima The Guardian sa 77,1% i na začelju je BBC sa 75,4%.

Tablica 9: Prisutnost emotivnog jezika u tekstu po mediju (N, %)

U članku je prisutan emotivan jezik?			
Medij	Ne	Da	Ukupno
BBC	14	43	57
	24,6 %	75,4 %	100, %
CNN	4	19	23
	17,4 %	82,6 %	100%
The Guardian	16	54	70
	22,9 %	77,1 %	100 %
Ukupno	34	116	150
	22,7 %	77,3 %	100%

Vojni vokabular prisutan je u 90 od 150 članaka „Izraelska vojska nastavit će s planiranom kopnenom ofenzivom“ (BBC, 2024). Vojni vokabular je uočen u 33 od 57 analiziranih članaka

BBC- odnosno 57,9 % BBC članaka, zatim u 19 od 23 članka CNN-a odnosno 82,6 %, a 38 od 70 analiziranih članaka The Guardiana odnosno 54,3 % sadrži vojni vokabular.

Tablica 10: Prisutnost vojnog vokabulara u tekstu po mediju (N, %)

U članku se koristi vojni vokabular?			
Medij	Ne	Da	Ukupno
BBC	24	33	57
	42,1 %	57,9 %	100 %
CNN	4	19	23
	17,4 %	82,6 %	100 %
The Guardian	32	38	70
	45,7 %	54,3 %	100 %
Ukupno	60	90	150
	40,0 %	60,0 %	100%

Studije mirovnog novinarstva preporučuju novinarima da u izvještavanju izbjegavaju viktimizirajuć, demonizirajuć i emotivan jezik jer smatraju da se radi o terminima koji su dio okvira ratnog novinarstva (McGoldrick i Lynch, 2000 prema Suleiman, 2014: 96). U ovom istraživanju nakon postavljenog pitanja „*U kojoj mjeri zapadni mainstream mediji koriste jezik specifičan za ratno novinarstvo?*“ smo zaključili da mediji u svojem izvještavanju koriste jezik specifičan za ratno novinarstvo. U našem slučaju radi se o korištenju viktimizirajućeg, demonizirajućeg i emotivnog jezika te ratnog vokabulara. Gotovo svaki od ovih jezika je prisutan u više od 50 % analiziranih članaka. Ovi rezultati se poklapaju s prijašnjim istraživanjima gdje autori zaključuju da jezik kojim se izvještava ukazuje na prisutnost ratnog izvještavanja. Tako su primjerice Bhowmik i Fisher (2023) u svojem istraživanju o okvirima rata i mira u izvještavanju o izraelsko-palestinskom sukobu zaključili kako je prisutan jezik usmjeren na nasilje. Slično zaključuje i Suleiman (2014) koji u svojem istraživanju ukazuje na često pojavljivanje demonizirajućeg jezika u izvještavanjima CNN-a.

9.3. Podatci o izvorima informacija u člancima

Drugo istraživačko pitanje „*U kojoj mjeri zapadni mediji koriste službene izvore/elite kao izvore informacija?*“ je testirano pomoću pitanja „*Tko je izvor informacija u tekstu?*“, ovdje smo dobili rezultate da 56,7 % od analiziranih članaka kao izvore koristi kombinaciju izvora elita i civila, drugi najčešći izvor informacija jesu elite s 28%, a nakon njih civili s 12%. Prema analiziranim medijima CNN je portal koji u odnosu na druga dva analizirana portala najviše

koristi elite kao izvor informacija. Tako je 39.1% članaka u kojima su elite glavni izvor informacija napisano od strane CNN-a, nakon CNN-a imamo BBC s 36,8 %, a najmanje ima The Guardian 17.1% analiziranih članaka. Primjeri kodiranih tekstova u kojima je vidljivo tko su izvori informacija su slijedeći:

Iduća rečenica je iz članka BBC-a o budućnosti Gaze nakon rata i izvor informacija su samo elite, u ovom slučaju izraelska vlast „*Premijer Benjamin Netanyahu rekao je da će Izrael imati "ukupnu odgovornost za sigurnost" za pojas Gaze "na neodređeno vrijeme"*“ (Berg, 2023). U jednoj rečenici se spominje i izvor Hamasa kojeg smo gledali kao službeni izvor za područje Gaze „*Ministarstvo zdravlja u Gazi koje vodi Hamas kaže da je više od 10.000 ljudi ubijeno otkako je Izrael započeo svoju operaciju*“ (Berg, 2023). Obraćamo pozornost na to da u gotovo svakom tekstu gdje je spomenut broj poginulih Palestinaca piše da se radi o informaciji koju je dalo Hamasovo ministarstvo zdravlja. O ovome ćemo detaljnije raspravljati u idućem istraživačkom pitanju.

Članak u kojemu su samo civili izvor govori o životu Izraelaca u kibucima nakon napada 7.10. 2023. godine „*Toliko je teško razmišljati o odlasku na posao kad imam djecu da zapravo ne želim otići, ne znam gdje ću ih ostaviti ili što bi se moglo dogoditi dok me nema. Ali također je ludost ostati ovdje 24/7 s djecom u kući cijeli dan*“ (Graham-Harrison, 2023). Sličnih primjera imamo i od strane civila u Gazi, primjer je iz teksta The Guardian o učiteljici iz Gaze i kako ona i djeca preživljavaju stalne izraelske napade. „*Kad se svako jutro probudi na podu UN-ove škole u južnoj Gazi, Eman Basher provjerava jesu li njezina djeca neozlijeđena. Kad god je probudi obližnji zračni napad, smatra dobrim znakom da ga je čula. Preživjeli iz drugih napada kažu joj da nisu čuli eksploziju*“ (Ahmed, 2023).

Budući da je u analiziranim člancima najčešći izvor informacija kombinacija civila i elite teško je odrediti radi li se o mirovnom ili ratnom novinarstvu. Razlog je jer u literaturi nema kombinacija, ili je ratno novinarstvo orijentirano na elitnim izvorima ili mirovno na ljudskim (Maslog i Lee, 2005, prema Shinar, 2009: 457). Bilo bi netočno da smo prilikom kodiranja odabrali samo jedan izvor ako je očito da je prisutna kombinacija. Stoga kako bismo djelomično odgovorili na ovo pitanje gledat ćemo samo članke u kojima je izvor ili elita ili civili. Prema tome možemo vidjeti, kada izuzmemo kombinaciju, da elite najčešći izvor informacija u analiziranim člancima čime zaključujemo da to najviše odgovara okviru rata.

Tablica 11: Izvor informacija u tekstu po mediju (N, %)

Medij	Elite	Civili	Kombinacija	Nije jasno	Ostalo	Ukupno
BBC	21	4	30	2	0	57
	36,8 %	7,0 %	52,6 %	3,5 %	0,0 %	100 %
CNN	9	1	13	0	0	23
	39,1 %	4,3 %	56,5 %	0,0 %	0,0 %	100 %
The Guardian	12	13	42	2	1	70
	17,1 %	18,6 %	60,0 %	2,9 %	1,4 %	100%
Ukupno	42	18	85	4	1	150
	28,0 %	12,0 %	56,7 %	2,7 %	0,7 %	100%

9.4. Analiza podataka o žrtvama sukoba

Istraživačko pitanje „Na koji način zapadni mainstream mediji izvještavaju o žrtvama sukoba?“ je obrađeno pomoću pitanja „U tekstu se spominju opisi stradanja Izraelaca?“, „U tekstu se spominju opisi stradanja Palestinaca?“, „Prikazuju li se žrtve rata u tekstu?“ uz „Ako da koje?“, zatim „Ako se prikazuju žrtve, prepoznaje li se personalizacija žrtava?“ i „Prepoznaje li se u tekstu davanje glasa nevidljivim akterima sukoba?“.

U 78,7 % analiziranih članaka ne spominju se opisi stradanja Izraelaca, oni su prisutni u samo 21,3 % analiziranih članaka. S druge strane opisi stradanja Palestinaca se ne spominju u 58 % tekstova, a spominju se u njih 41,3 %.

Tablica 12: Opisi stradanja žrtava (N, %)

U tekstu se spominju opisi stradanja?	Palestinske žrtve	Izraelske žrtve
Ne	88 (58,7%)	118 (78,7%)
Da	62 (41,3%)	32 (21,3%)

Na pitanje „Prikazuju li se žrtve rata u tekstu?“ smo željeli saznati izvještavaju li mediji dublje o žrtvama sukoba ili se oni spominju samo brojčano, u smislu poginulih, protjeranih i slično, te smo dobili odgovor da 81,3 % kodiranih tekstova prikazuje žrtve rata. Najviše tekstova u kojemu su prisutne žrtve rata ima The Guardian s 51,6 % analiziranih članaka, nakon njega slijedi BBC s 33,6 % i na kraju imamo CNN s 14,8 %. U nešto više od pola članaka odnosno 51,6% se spominju palestinske žrtve rata, zatim u 24,6% članaka palestinske i izraelske žrtve zajedno, a u 21,3 % samo Izraelske žrtve. U 2,5 % članaka ne spominju se palestinske i izraelske žrtve već žrtve drugih nacionalnosti. Primjer teksta u kojemu se dublje prikazuje čime se nose

žrtve rata je citat iz članka o namjernom izgladnjivanju Palestinaca od strane Izraela u Gazi: „Brzina pothranjenosti male djece također je zapanjujuća. Bombardiranje i izravno ubijanje ljudi je brutalno, ali ovo izgladnjivanje i trošenje i zaostajanje u rastu djece je mučno i podlo“ (Graham-Harrison, 2024).

Tablica 13: Prikaz žrtava rata u tekstu

Prikazuju li se žrtve rata u tekstu?	Frekvencij	Postotak
a		
Ne	28	18,7 %
Da	122	81,3 %

Tablica 14: Etnička pripadnost žrtava sukoba prikazanih u tekstu

Žrtve sukoba	Frekvencija	Postotak
Izraelske	26	21,3 %
Palestinske	63	51,6 %
Obje	30	24,6 %
Žrtve drugih nacionalnosti	3	2,5 %

Što se tiče personalizacije žrtava ona je prepoznana u 66,7 % članaka u kojima se spominju žrtve rata. U tekstovima gdje su bile prikazane izraelske žrtve, personalizacija je bila prisutna u 92,3 % slučajeva. U tekstovima koji su pokrivali žrtve s obje strane, personalizacija se pojavila u 63,3 % slučajeva. U člancima o palestinskim žrtvama, 59,7 % njih je uključivalo personalizaciju.

Primjeri personalizacije palestinskih i izraelskih žrtva:

„Dijete za koje se navodi da ima 12 ili 13 godina i koje su lokalni mediji nazvali Rami Hamdan al-Halhouli zadobilo je smrtonosnu ranu od vatrenog oružja tijekom sukoba između stanovnika izbjegličkog kampa Shuafat i policije“ (Burke i McKernan, 2024).

"Prošla sam kroz pakao", kaže Yocheved Lifschitz, 85-godišnja baka i mirovna aktivistica koju je Hamas oslobodio u ponedjeljak nakon dva tjedna zatočeništva“ (Fowler, 2023).

Tablica 15: Personalizacija žrtava u tekstu u odnosu na etničku pripadnost

Etnička pripadnost žrtava	Nema personalizacije	Ima personalizacije	Ukupno
Izraelske	2	24	26
	7,7 %	92,3 %	100 %
Palestinske	25	37	62
	40,3 %	59,7 %	100 %
Obje	11	19	30
	36,7 %	63,3 %	100 %
Žrtve drugih nacionalnosti	1	2	3
	33,3 %	66,7 %	100 %
Ukupno	39	82	121
	32,2 %	67,8 %	100 %

Rezultati za pitanje „Prepoznaje li se u tekstu davanje glasa nevidljivim akterima sukoba?“ su slijedeći: 60,7 % kodiranih članaka daje glas nevidljivim akterima sukoba kao što su žene, djeca, stariji, invalidi, a u 39,3 % članaka nije uočeno davanje glasa nevidljivim akterima sukoba. CNN je posvetio cijeli članak trudnim ženama iz Gaze i dao im glas da ispričaju o svojem životu u ratu „*Khulood Khaled probudio je zvuk izraelskih zračnih napada dok je spavala pokraj svog sina prošli tjedan. Crni dim ispunio je sobu i otežavao joj je disanje. Osjetila je kako je obuzima panika, praćena bolovima u trbuhu. Mislila je da će rano početi trudove*“ (Abdelbary i Ebrahim, 2023).

Tablica 16: Prikaz „nevidljivih aktera sukoba“ u tekstu

Prepoznaje li se u tekstu davanje glasa nevidljivim akterima sukoba?	Frekvencija	Postotak
Ne	59	39,3 %
Da	91	60,7 %

Nadalje, kada je riječ o prikazivanju žrtava rata pro-palestinska literatura je suglasna da zapadni mediji ne daju dovoljno prostora palestinskim žrtvama u svojim tekstovima. Centre For Media Monitoring (2024) je u svojem istraživanju zaključio da se još uvijek izvještava o broju umrlih u napadu Hamasa, nakon čega idu brojke poginulih Palestinaca i isto tako upozoravaju da se često uz brojku poginulih Palestinaca dodaje da je ta brojka potvrđena od strane Hamasovog ministarstva zdravstva kako bi se smanjila pouzdanost. Slični rezultati su dobiveni i u ovom istraživanju. Istraživanje obuhvaća 5 mjeseci sukoba, te iako je broj poginulih Palestinaca

konstantno u porastu, u 71,3 % tekstova se još uvijek spominje broj poginulih Izraelaca i slično toliko, 74 % tekstova sadrži brojku poginulih Palestinaca.

Međutim, mi se u ovom istraživanju bavimo okvirima rata i mira, a okvir mirovnog novinarstva je orijentiran na ljude s obje strane sukoba i na patnje nevidljivih, a to su žene, stariji i djeca (Lynch i Galtung, 2010: 12-14). Prema tome iz ovih prvih nalaza o poginulima s obje strane možemo uočiti da je u izvještavanju zapadnih mainstream medija prisutan okvir mira.

Nadalje, u istraživanju smo kroz više pitanja u matrici dobili odgovor na istraživačko pitanje „*Na koji način zapadni mainstream mediji izvještavaju o žrtvama sukoba?*“. Dobiveni rezultati pokazuju da, kad se govori o palestinskim žrtvama, u 40% članaka prikazuju se njihovi opisi stradanja, a kad se govori o izraelskim žrtvama, u 20% prisutni su opisi njihovog stradanja. U 81,3 % tekstova prikazuju se žrtve rata, a u 66,7 % članaka je prisutna personalizacija. Što se tiče davanja glasa nevidljivim žrtvama sukoba ono je prisutno u 60,7 % analiziranih članka. Ovime ponovno možemo zaključiti da je uočen okvir mira u izvještavanju jer je manje od polovice članaka o žrtvama usmjereno na vidljive aspekte rata koji su dio ratnog okvira. Većina je usmjerena na nevidljive aspekte poput personalizacije i davanja glasa koji su dio mirovnog okvira.

U prijašnjim sličnim istraživanjima na ovu temu dobiveni su drugačiji rezultati, Intercept (Johnson, Ali, 2024) navodi da su uočili neproporcionalno izvještavanje o broju žrtava gdje se primjećuje da se češće spominjao broj umrlih Izraelaca u odnosu na umrle Palestince. Slične zaključke imaju Bhowmik i Fisher (2023) iz sukoba 2021. gdje su izdvojili tri priče koje se bave Palestincima, u odnosu na većinu članaka koji su napisani u okviru rata. Ovdje su rezultati ponovno drugačiji jer rezultati pokazuju da se kod prikazanih žrtava rata najviše spominju Palestinci, 51,6 %. Ono što je ovdje važno za okvir mirovnog novinarstva jest da se nakon žrtava palestinske nacionalnosti najviše prikazuju žrtve s obje strane sukoba, 24,6 %. Osvrćući se ponovno na prethodno spomenuta istraživanja, napominjemo da se je ovdje personalizacija Palestinaca prisutna u 59,7 % tekstova u kojima su označeni kao žrtve.

9.5. Pristranost prema jednoj strani sukoba

Iduće istraživačko pitanje nastoji saznati „*U kojoj je mjeri prisutna pristranost prema jednoj strani sukoba u BBC-u, CNN-u i The Guardianu?*“ i istražili smo ga pomoću pitanja „*U članku se prepoznaje pristranost prema jednoj strani sukoba?*“ i „*Ukoliko je prisutna pristranost na*

koju stranu sukoba se odnosi?“. U 72 % analiziranih članaka nije prisutna pristranost prema nekoj od sukobljenih strana, a u 21,3 % članaka je prisutna. Na pitanje „*Ukoliko je prisutna pristranost na koju stranu sukoba se odnosi?*“ smo dobili rezultate koji pokazuju da je u 67,7% članaka prisutna pristranost prema izraelskoj strani, a u 32,3 % prema palestinskoj.

Tablica 17: Prisutna pristranost u tekstu

U članku se prepoznaje pristranost prema jednoj strani sukoba?	Frekvencija	Postotak
Ne	108	72 %
Da	32	21,3 %
Teško je odrediti	10	6,7 %

Tablica 18: Pristranost prema palestinskoj, odnosno izraelskoj strani u sukobu

Ukoliko je prisutna pristranost na koju stranu sukoba se odnosi?	Frekvencija	Postotak
Izraelska	21	67,7 %
Palestinska	10	32,3 %

Kao što se može vidjeti iz priloženih rezultata u 72 % članaka nije prepoznata pristranost prema jednoj strani sukoba. Međutim, u onim člancima gdje je prepoznata ona je bila prema izraelskoj strani. Ovo je slučaj i u ostalim istraživanjima koja su se bavila ovim pitanjem „većina CNN-ovih izvješća bila je jasno jednostrana, naglašavajući perspektivu Izraela“ (Bhowmik i Fisher, 2023: 1030). Budući da ne možemo reći da većina analiziranih članaka nije pogodovala jednoj strani sukoba u ovom slučaju možemo zaključiti da imamo naznake mirovnog novinarstva.

9.6. Analiza podataka ostalih okvira rata i mira u izvještavanju o sukobu

Uz ove do sad priložene rezultate istraživanja možemo zaključiti u kojim se okvirima najčešće pisalo u tekstovima *mainstream* medija o najnovijem sukobu u Gazi. Kako bismo detaljnije otkrili okvire prikazat ćemo rezultate ostalih pitanja iz matrice koja uz prethodna odgovaraju na posljednje istraživačko pitanje „*Koji su okviri o sukobu najprisutniji u izvještavanju zapadnih mainstream medija?*“. Jedna od Galtungovih (2010) smjernica za mirovno novinarstvo je davanje povijesnog konteksta sukoba tako smo pomoću pitanja „*U članku je prisutan povijesni kontekst sukoba?*“ istražili koji je okvir prisutan. Dobili smo rezultate koji

pokazuju da je u samo 11,3 % kodiranih članaka prisutan povijesni kontekst sukoba, a 88,7 % članaka se fokusira na određeni događaj u sukobu.

Tablica 19: Prisutnost povijesnog konteksta sukoba u tekstu

U članku je prisutan povijesni kontekst sukoba?	Frekvencij	Postotak
Ne	133	88,7 %
Da	17	11,3 %

Tekstovi u kojima možemo prepoznati fokus na pregovorima i dogovorima također su dio okvira mirovnog novinarstva. Prema tome postavili smo pitanje „*Jesu li ishodi sukoba usmjereni na dogovore?*“ i dobili rezultate koji pokazuju da 71,3 % analiziranih članaka nije usmjereno na dogovore i pregovore te da je samo 28,7 % njih usmjereno.

Tablica 20: Usmjerenost na pregovore i dogovore u tekstu

Ishodi sukoba usmjereni na pregovore i dogovor?	Frekvencija	Postotak
Ne	107	71,3 %
Da	43	28,7 %

Pitanje „*U članku se prepoznaje mi protiv njih okvir?*“ nam ukazuje na prisutnost ratnog okvira u izvještavanju. Kodiranjem smo dobili da 60,7 % članaka sadrži „mi protiv njih“ okvir, 38 % tekstova ne sadrži taj okvir, ostali postotak se odnosi na članke u kojima je bilo teško odrediti radi li se o „mi protiv njih“ okviru. Kao primjer mi protiv njih okvira prikazujemo citat Benjamina Netanyahua iz CNN-ovog članka o opsadi Gaze „*Rekao sam da će se svako mjesto s kojeg Hamas djeluje pretvoriti u ruševine. To se događa već danas, događat će se još više u budućnosti*“ (Gold et al., 2023). Još jedan primjer u kojemu je okvir Izrael protiv Hamasa „*Izraelski premijer, Benjamin Netanyahu, obećao je da neće prekinuti izraelsku kampanju uništenja Hamasa*“ (Berg, 2023).

Tablica 21: Prisutnost okvira „mi protiv njih“ u tekstu

U članku se prepoznaje „mi protiv njih“ okvir?	Frekvencija	Postotak
Ne	57	38%
Da	91	60,7 %

Teško je odrediti	2	1,3 %
--------------------------	---	-------

Članci u kojima je fokus na ubijenima, ranjenima i materijalnoj šteti isto spadaju u okvir rata. U matrici je stoga postavljeno pitanje „*Jesu li vidljivi učinci rata fokus članka?*“ dobili smo rezultate koji govore da 80,7 % članaka stavlja fokus na vidljive učinke rata. Primjer iz teksta s vidljivim učinkom rata „*Prvotno je prijavljeno osam ozlijeđenih, a video i fotografije pokazuju štetu na kućama, automobilima i cestama*“ (Sabbagh, 2023).

Tablica 22: Vidljivi učinci rata kao fokus članka

Fokus članka su vidljivi ratni učinci?	Frekvencija	Postotak
Ne	29	19,3 %
Da	121	80,7 %

Pitanja „Članak otkriva dezinformacije i misinformacije o sukobu?“ i „Ukoliko članak otkriva o kojoj se strani radi?“ također ukazuju na prisutnost okvira mira u izvještavanju. Dobili smo rezultate da samo 8 % članaka otkriva dezinformacije i misinformacije o sukobu, a da 84,7 % članaka ne, a 7,3 % članaka se odnosi na one članke u kojima nije jasna vjerodostojnost informacija ili nije do kraja provjerena. U tekstovima koji nude transparentne podatke i *fact-check* događaja dobili smo rezultate koji pokazuju da je u 58,3% dezinformacije su išle u prilog pro-izraelskom narativu, a u 16,7% išle u prilog pro-palestinskom narativu.

Tablica 23: Članak otkriva dezinformacije i misinformacije o sukobu

Članak otkriva laži sukoba?	Frekvencija	Postotak
Ne	127	84,7 %
Da	12	8 %
Teško je odrediti	11	7,3 %

Tablica 24: Strana sukoba o kojoj su otkrivene dezinformacije i misinformacije

Ukoliko članak otkriva laži sukoba o kojoj se strani radi?	Frekvencija	Postotak
Izraelska	7	58,3 %
Palestinska	2	16,7 %
Obje	3	25 %

Iz Galtungove (2010: 13) literature o mirovnom novinarstvu znamo da mirovni okvir daje važnost povijesnom kontekstu, a ratno novinarstvo se fokusira na tko je prvi bacio kamen. Dakle napad Hamasa 7. listopada 2023. se u ovom istraživanju nije gledao kao povijesni

kontekst sukoba već kao tko je prvi bacio kamen. Na tragu toga da samo 11,3 % članaka daje povijesni kontekst sukoba možemo zaključiti da zapadni *mainstream* mediji u svojem izvještavanju o izraelsko-palestinskom sukobu u tom smislu ne izvještavaju iz okvira mira. Ovaj obrazac je prepoznat i kod ostalih istraživanja. Centre For Media Monitoring (2024) za trenutačni sukob zaključuje da mediji ne pišu o ovome kao višegodišnjem sukobu već da je on započeo 7. 10. 2023. godine. Bhowmik i Fisher (2023: 1032) isto potvrđuju kako kod CNN-a nedostaje povijesni kontekst te da su on i njegova važnost ignorirani.

Idući zaključak istraživanja se odnosi na pregovore i dogovore u sukobu. Mirovno novinarstvo se zalaže za to da se u izvještavanju o sukobu fokus stavi na rješavanje sukoba, a ne samo na konflikt dviju strana gdje je važna samo pobjeda (Galtung, 2010: 12). Prema tome možemo zaključiti da sa samo 28,7 % članaka usmjerenih na dogovore i pregovore ponovno imamo izvještavanje iz okvira rata.

Prema Galtungu (2010: 12) ratno novinarstvo predstavljaju tekstovi gdje su „oni“ dehumanizirani i predstavljeni kao problem. Umjesto „mi protiv njih“ okvira, Galtung preporuča da sve strane trebaju biti jednako i transparentno prikazane. Analizom sadržaja smo dobili rezultate u kojima 60,7 % članaka sadrži „mi protiv njih“ okvir, sukladno gore navedenim smjernicama Johana Galtunga zaključujemo da ponovno nije izvještavano iz okvira mira.

Dalje, literatura nalaže da ukoliko je fokus na vidljivim učincima rata kao što su ranjeni, ubijeni i materijalna šteta radi se o ratnom novinarstvu (Galtung, 2010: 12) što je ovdje slučaj jer je fokus u 80,7 % članaka bio na vidljivim učincima rata. Zbog toga što je u samo 8% članaka fokus usmjeren na istinu i otkrivanje dezinformacija i misinformacija svih strana još jednom zaključujemo da se izvještavalo iz okvira rata.

Zaključak

Ovaj diplomski rad imao je za cilj istražiti kako mediji izvještavaju o izraelsko-palestinskom sukobu kroz okvire rata i mira, odnosno koji od ta dva okvira je zastupljeniji. Nakon teorijskog dijela u kojemu smo definirali ključne pojmove za istraživanje kao što su medijsko uokvirivanje, mirovno novinarstvo i njegove kritike te dijela u kojemu smo dali kratki povijesni kontekst sukoba i pregled prijašnjih istraživanja na temu, postavljeno je 5 istraživačkih pitanja:

IP1: U kojoj mjeri zapadni mainstream mediji koriste jezik specifičan za ratno novinarstvo?

IP2: U kojoj mjeri zapadni mediji koriste službene izvore/elite kao izvore informacija?

IP3: Na koji način zapadni mainstream mediji izvještavaju o žrtvama sukoba?

IP4: U kojoj mjeri prisutna pristranost prema jednoj strani sukoba u BBC-u, CNN-u i The Guardianu?

IP5: Koji su okviri o sukobu najprisutniji u izvještavanju zapadnih mainstream medija?

Na temelju tih pitanja provedeno je istraživanje u periodu od 7.10.2023. do 23.4.2024. godine, u kojemu su analizirani članci CNN-a, BBC-a i The Guardiana koji su izvještavali o sukobu. Provedbom deskriptivne statistike dobili smo rezultate koji pokazuju da su zapadni *mainstream* mediji u više od 50 % svojih članaka koristili viktimizirajući, demonizirajući i emotivan jezik te vojni vokabular što spada pod okvir ratnog novinarstva. Ovaj zaključak poklapa se i sa prijašnjim istraživanjima u kojima su autori (Suleiman, 2014) uočili korištenje nasilnog i demonizirajućeg jezika. Analizirani mediji su u 28% svojih izvještavanja koristili elitne izvore, ali zbog toga što je prevladavala kombinacija izvora elita i civila ne možemo reći da se u potpunosti radi o ratnom, a ni mirovnom okviru. Uspoređivajući ova tri medija uočili smo kako nema veće razlike u korištenju jezika specifičnih za ratno novinarstvo osim te da je CNN najviše od svih ostalih medija koristio viktimizirajući, demonizirajući, i emotivan jezik te vojni vokabular. Isto tako CNN je u odnosu na ostale medije češće koristio elite kao izvore informacija. Ovime bi smo onda, iako sva tri medija koriste ratno novinarstvo, mogli zaključiti da CNN predvodi u izvještavanju unutar ratnog okvira.

Što se tiče izvještavanja o žrtvama one su bile predstavljene kroz okvir mira zbog česte personalizacije i davanja glasa nevidljivim akterima sukoba. U odnosu na prijašnja istraživanja (Bhowmik i Fisher, 2023; Centre for Media Monitoring, 2024; Johnson, Ali 2024) ovdje je uočena razlika budući da je prikaz palestinskih žrtava prisutan u zapadnim medijima. U većini tekstova nije pronađena pristranost prema jednoj od sukobljenih strana te je prema tome

ponovno prisutan okvir mira. Zadnje istraživačko pitanje nam kumulativno može najbolje dati odgovor na pitanje koji su okviri najprisutniji u izvještavanju. Naime okvir mira se očituje samo u slučaju izvještavanja o žrtvama i nedostatku pristranosti, a kod jezika, povijesnog konteksta, vidljivih učinaka rata, otkrivanja laži, pregovora i dogovora te kod prisutnosti označavanja dobrih nasuprot lošima prisutan je okvir rata. Analizom sadržaja zaključujemo da je kod izvještavanja o najnovijem izraelsko-palestinskom sukobu započetom 2023. godine, u zapadnim *mainstream* medijima dominantno prisutan okvir rata.

Moramo napomenuti da uzorak nad kojim je provedeno ovo istraživanje zbog ograničenja istraživanja nije reprezentativan te se ne može poopćiti na čitavu populaciju. Neka od ograničenja ovog istraživanja očituju se u broju analiziranih članaka, naime analizirano je 150 članaka iz perioda od listopada 2023. godine do travnja 2024. godine. Bilo bi adekvatnije da je istraživanje provedeno na većem broju članaka te da je analiziran podjednak broj članaka po medijima. Jednako tako, nije proveden test podudarnosti kodiranja te bi stoga moglo doći do različitih interpretacija analiziranih tekstova prilikom kodiranja.

Na temelju dobivenih rezultata možemo zaključiti da postoji perspektiva za daljnja istraživanja na ovu temu. Posebno bi se moglo izdvojiti pitanje o jeziku koji se koristi u izvještavanju te kako je on povezan sa pristranošću prema pro-izraelskim ili pro-palestinskim stranama. Prema tome, kvalitativne analize teksta poput analize diskursa mogle bi dati značajan doprinos istraživanju ove teme.

LITERATURA

1. Abdelbary, M. et al. (2023) 'I'm scared for my unborn child': Gaza's pregnant women prepare to give birth in a war zone, CNN <https://edition.cnn.com/2023/10/17/middleeast/pregnant-women-suffer-gaza-war-mime-intl/index.html> (pristupljeno 10. lipnja 2024)
2. Ahmed, K. (2023) 'I have no time to cry': a teacher in Gaza tells of toll of war on her family, The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2023/nov/05/i-have-no-time-to-cry-a-teacher-in-gaza-tells-of-toll-of-war-on-her-family> (pristupljeno 10. lipnja 2024)
3. Attar, D., i King, G. (2023). Media framing of the Intifada of the Knives. *Media, War & Conflict*, 16(4), 563-581. <https://doi.org/10.1177/17506352221149554>
4. BBC (2021) BBC on track to reach half a billion people globally ahead of its centenary in 2022, <https://www.bbc.com/mediacentre/2021/bbc-reaches-record-global-audience> (pristupljeno 10. srpnja 2024.)
5. BBC (2024) Netanyahu insists on Rafah offensive as warnings mount, BBC <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68266335> (pristupljeno: 10. lipnja 2024)
6. Berg, R. (2023) Israel-Gaza war: Netanyahu vows to intensify campaign, BBC <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67819122> (pristupljeno 10. lipnja 2024)
7. Berg, R. (2023) Netanyahu says Israel will have security control over Gaza after war, BBC https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67345430?at_medium=RSS&at_campaign=KARANGA (pristupljeno 10. lipnja 2024)
8. Bhowmik, S., i Fisher, J. (2023). Framing the Israel-Palestine conflict 2021: Investigation of CNN's coverage from a peace journalism perspective. *Media, Culture & Society*, 45(5), 1019-1035. <https://doi.org/10.1177/01634437231154766>
9. Bowen, J. (2024) Jeremy Bowen: Biden has decided strong words with Israel are not enough, BBC <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-68662011> (pristupljeno 10. lipnja 2024)
10. Britannica (2024) Oslo Accords <https://www.britannica.com/topic/Oslo-Accords> (pristupljeno 1.07.2024. (pristupljeno 1. srpnja 2024.)
11. Burke, J. (2024) Palestinian boy killed by Israeli police during clashes in East Jerusalem, The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2024/mar/13/palestine->

- [boy-death-israel-police-east-jerusalem-shuafat-refugee-camp](#) (pristupljeno 10. lipnja 2024)
12. Centre For Media Monitoring (2024) Media Bias Gaza 2023 – 2024 <https://cfmm.org.uk/wp-content/uploads/2024/03/CfMM-Report-Final-MEDIA-BIAS-GAZA-2023-24-ePDF.pdf> (pristupljeno 14. lipnja 2024.)
  13. Chomsky, N. (1988). Middle East terrorism and the American ideological system. *Race & Class*, 28(1), 1-28.
  14. Chong, D., Druckman, J. N., Framing Theory. *Annual Review of Political Science*, Vol. 10, June 2007, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1077308>
  15. CNN (2024) About CNN Digital <https://edition.cnn.com/about> (pristupljeno 30. lipnja 2024.)
  16. Deprez, A., i Raeymaeckers, K. (2010). Bias in the News? The Representation of Palestinians and Israelis in the Coverage of the First and Second Intifada. *International Communication Gazette*, 72(1), 91-109. <https://doi.org/10.1177/1748048509350341>
  17. Dominick, J.R., Wimmer, R. D. (2011) *Mass Media Research*, Wadsworth, Cengage Learning, 2011.
  18. Ebrahim, N. et al. (2023) ‘Complete paralysis:’ Palestinian medics say disaster awaits Gaza as Israel pounds enclave with airstrikes, CNN <https://edition.cnn.com/2023/10/12/middleeast/gaza-international-relief-rafah-crossing-egypt-intl/index.html> (pristupljeno 10. lipnja 2024)
  19. Elmasry, M. H., Shamy, A. E., Manning, P., Mills, A., & Auter, P. J. (2013). Al-Jazeera and Al-Arabiya framing of the Israel–Palestine conflict during war and calm periods. *International Communication Gazette*, 75(8), 750-768. <https://doi.org/10.1177/1748048513482545>
  20. Entman, R. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *The Journal of Communication*. 43. 51-58. 10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x.
  21. Entman, R. (2003). *Projections of power: framing news, public opinion, and U.S.* University of Chicago Press.
  22. Fahmy, S., Eakin, B. (2014). High drama on the high seas: Peace versus war journalism framing of an Israeli/Palestinian-related incident. *International Communication Gazette*, 76(1), 86-105. <https://doi.org/10.1177/1748048513504046>
  23. Fong, Y. (2009). Framing Analysis of a Conflict: War / Peace Journalism. *SEARCH* (Malaysia). 1. 17-32.

24. Fowler, S. (2023) I went through hell, says elderly hostage released by Hamas, BBC <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67204479> (pristupljeno 10. lipnja 2024)
25. Galtung, J., Lynch, J. (2010) *Reporting Conflict; New Directions in Peace Journalism*, University of Queensland Press, 2010.
26. Galtung, J., Webel, C. (ur.) (2007) *A Handbook of Peace and Conflict Studies*, Routledge, 2007.
27. Graham-Harrison, E. (2023) 'Together we will win': Israelis fearful but defiant in face of uncertainty, The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2023/oct/11/together-we-will-win-israelis-fearful-but-defiant-in-face-of-uncertainty> (pristupljeno 10. lipnja 2024)
28. Graham-Harrison, E. (2024) Children die of malnutrition as Rafah operation heightens threat of famine in Gaza, The Guardian <https://www.theguardian.com/world/article/2024/jun/02/children-die-malnutrition-rafah-famine-gaza-israeli-troops-aid-strip> (pristupljeno 10. lipnja 2024)
29. Hadas, G., et al. (2023) Israeli defense minister orders 'complete siege' of Gaza, as Hamas threatens hostages, CNN <https://edition.cnn.com/2023/10/09/middleeast/israel-gaza-hamas-fighting-monday-intl-hnk/index.html> (pristupljeno: 10. lipnja 2024)
30. Hanitzsch, T., (2008). Situating Peace Journalism in Journalism Studies: A Critical Appraisal. *Conflict & Communication Online*. 6.
31. Jackson, H. M. (2024). The New York Times distorts the Palestinian struggle: A case study of anti-Palestinian bias in US news coverage of the First and Second Palestinian Intifadas. *Media, War & Conflict*, 17(1), 116-135. <https://doi.org/10.1177/17506352231178148>
32. Johnson, A., Ali, O. (2024) Coverage of Gaza War in the New York Times and Other Major Newspapers Heavily Favored Israel, Analysis Shows, *The Intercept*, <https://theintercept.com/2024/01/09/newspapers-israel-palestine-bias-new-york-times/> (pristupljeno 14. lipnja 2024.)
33. Kassirjian, H. H. (1977) Content Analysis in Consumer Research. *Journal of Consumer Research*, 4: 8-18.
34. Kressel, N. J. "Biased Judgments of Media Bias: A Case Study of the Arab Israeli Dispute." *Political Psychology* 8, no. 2 (1987): 211-27. <https://doi.org/10.2307/3791301>.
35. Krippendorff, K. (2013) *Content Analysis: An Introduction to its Methodology*, Sage Publications, 2013.

36. Lakhani, N. (2024) Israel is deliberately starving Palestinians, UN rights expert says, The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2024/feb/27/un-israel-food-starvation-palestinians-war-crime-genocide> (pristupljeno: 10. lipnja 2024)
37. Lynch, J., & McGoldrick, A. (2013). Responses to peace journalism. *Journalism*, 14(8), 1041-1058. <https://doi.org/10.1177/1464884912464175>
38. Myrie, C. (2023) Israeli fighter follows in father's footsteps, BBC <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-67122520> (pristupljeno 10. lipnja 2024)
39. Ozohu-Suleiman, Y. (2014). War journalism on Israel/Palestine: Does contra-flow really make a difference? *Media, War & Conflict*, 7(1), 85-103. <https://doi.org/10.1177/1750635213516697>
40. Philo, G., Berry, M. (2005). *Bad News from Israel*, Pluto Press
41. Reuters Insitute (2023) *Digital News Report 2023* https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/sites/default/files/2023-06/Digital_News_Report_2023.pdf.
42. Sabbagh, D. (2023) Eight-year-old boy among four reported dead in Israeli raid on Jenin, The Guardian <https://www.theguardian.com/world/2023/nov/29/clashes-jenin-israel-major-incursion-west-bank> (pristupljeno 10. lipnja 2024)
43. Scheufele, D., Tewksbury, D. (2007) Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models. *Journal of Communication*, 57 (2007)
44. Shinar, D. (2009). Can Peace Journalism Make Progress? The Coverage of the 2006 Lebanon War in Canadian and Israeli Media. *International Communication Gazette*. 71. 451-471. 10.1177/1748048509339786.
45. Tewskbury, D., Sheufele, D. (2019) News Framing Theory and Research. U *Media Effects. Advances in Theory and Research*. Edited by Jennings Bryant and Mary Beth Oliver. Routledge.
46. Thankachan, K., Thomas, P.E. (2021) Media framing and its effects on conflict: A thematic approach to framing as a means of control, *Int J Adv Acad Stud*, 2021.
47. The Guardian (2024) About us <https://www.theguardian.com/about> (pristupljeno 30. lipnja 2024.)
48. UNICEF (2024) Statement by UNICEF Executive Director Catherine Russell on military operations and border closures in Rafah, Gaza, Unicef <https://www.unicef.org/press-releases/statement-unicef-executive-director-catherine-russell-military-operations-and-border> (pristupljeno 12. srpnja 2024)

49. WAN IFRA (2023) How The Guardian continues to drive print revenues through subscriptions, <https://wan-ifra.org/2023/11/how-the-guardian-continues-to-drive-print-revenues-through-subscriptions/> (pristupljeno 10. srpnja 2024.)

Sažetak

Ovaj rad bavi se medijskim uokvirivanjem izraelsko-palestinskog sukoba u zapadnim *mainstream* medijima kroz okvire rata i mira. Cilj istraživanja je otkriti koji je od ta dva okvira zastupljeniji u analiziranim člancima BBC-a, CNN-a i The Guardian. Analizom sadržaja obrađeno je 150 članaka gore navedenih medija u periodu od 7.10.2023. do 23.04.2024. Rad daje odgovore na pet istraživačkih pitanja. Zapadni *mainstream* mediji u više od polovice svojih tekstova koriste jezike specifične za ratno novinarstvo, te kao izvore u većini članaka koriste kombinacije izvora elita i civila. Kod izvještavanja o civilima prisutna je personalizacija i davanje glasa nevidljivim akterima sukoba. Analizom je utvrđeno da je okvir rata dominantan okvir u izvještavanju o trenutačnom izraelsko-palestinskom sukobu u zapadnim *mainstream* medijima.

Ključne riječi: Medijsko uokvirivanje, izraelsko-palestinski sukob, mirovno novinarstvo, ratno novinarstvo, rat

Summary

This master's thesis focuses on the media framing of the Israeli-Palestinian conflict in the Western mainstream media through the frames of war and peace. The goal of the research is to find out which of these two frames is more prominent in BBC, CNN, and The Guardian articles. Using the content analysis method, 150 articles published between 7 October 2023 and 23 April 2024, were analysed. This thesis gives answers to the five research questions. Western mainstream media use language common to war journalism and their sources in articles are usually elites and civilians combined. Peace journalism was found in coverages about civilians by giving them a voice and personalisation. The results show that in the recent Israeli-Palestinian conflict, the war frame dominates in the Western mainstream media.

Key words: Media framing, Israeli-Palestinian conflict, peace journalism, war journalism, war